

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átveve:
 Egész évre 6 frt — kr.
 Negyedévre 1 > 50 >
 Helyben az. hoz. néveve:
 Egész évre 8 frt — kr.
 Negyedévre 2 frt — kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre 10 frt — kr.
 Negyedévre 2 > 50 >

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik mindennap, a hétévi és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáczai-utca 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszatérésre vagy megőrzésére nem vállal felelősséget.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, február 20.

Földmivvelésügyi reform-eszmék.

Az a sajtósági vita, melyet kellett lenni, muszájból, csak hogy az időt kihúzza, indított meg a szabadelvű párt s mely iránt már csak a külföldi események miatt is semmi figyelmet sem tanusított az ország népe (sőt maguk a képviselő urak sem), az utóbbi napokban élénk lendületet vett Darányi miniszter és Károlyi Sándor gróf felszólalásával.

Darányi földmivvelésügyi miniszter elismerésre méltó nyíltsággal és bátorsággal kimondta az országban, hogy ő érezvén azon óriási fontosságot, melylyel a földmivvelésügyi tarcza különösen Magyarországon bír, kéri a házat, hogy ne kíméljék őt s mutassanak reá a bajokra minden tartózkodás nélkül s ő igyekezni fog segíteni azokon.

Szép szó s majd meglátjuk mi lesz reá a felelet, mert habár szívesen elismerjük, hogy Darányi jobban át van hatva kötelessége fontos tudatától, mint elődjei, mindazonáltal nem bizhatunk nagyon ígéretében, mert láttuk a gróf Festetich Andor példájából, hogy ha egy miniszter olyat mer tenni, mi a szabadelvű pártnak legkevésbé is ellenére van, az a miniszter megbukott.

Ha most tehát csak úgy vázlatosan rámutatunk arra, hogy azon az unalomig hangoztatott mondás, miszerint a magyar földmivvelő osztály a tönk szélén áll, igenis valóságos megczáfolhatatlan adatokon alapszik, azért tesszük azt csak, hogy megczáfoljuk a szabadelvű sajtó legujabb ke-

letű és egyik legerősebb sofizmáját, mely szerint a földmivvelő osztály elszegényesedése nem áll szoros összefüggésben az ország vagyonának tönkremenésével, mert *amennyivel szegényebb lesz a földmivvelő, annnyival gazdagabb a többi osztály.*

Magyarország a kiegyezés legelső évében 136 milliós budgettel bírt, mely ma annak 30-ik évében a félmilliárdot meghaladja. A statisztika szerint annak az óriási összegnek majdnem felét a magyar gazda fizeti, mert 1868 óta a föld után fizetett különféle adók 260%-al növekedtek, míg ugyanakkor a jövedelem csak 50%-al emelkedett. A jelzálogteher, mely ezelőtt 3 évvel csak 205 millió frt volt, ma a másfél milliárdot jóval meghaladja s ne feledjük, hogy e horribilis összegnek csak elenyésző csekély része magyar pénz, a legnagyobb rész német, osztrák, francia vagy angol tőke. Ezután az 1500 millió forint adósság után a magyar gazda évről-évre csak 3¼%-ot véve, 100 millió frt kamatot fizet a külföldnek. Magyarország tehát évről-évre ennyivel lesz szegényebb, mert ebből az országnak semmi haszna nincs. — Ha ehhez hozzá vesszük, hogy a tőke 14—16 év alatt megkétszereződik s ezt szem előtt tartva kiszámítjuk, mennyit veszített Magyarország 1867 óta, így azonnal tisztába leszünk, hogy miért áll tönk szélén az ország, vajjon igaz-e az, hogy ezzel a pénzzel gazdagabb lesz-e más osztálya a társadalomnak.

A 6 frtos buzaárából kell kifizetni az óriási adót s a kamatokat s e mellett még megélni. — De ez nem elég. Oroszország és Romániából bejön az olcsó, de rosszabb minőségű búza.

A magyar malmok feldolgozzák s magyar liszt czégére alatt eladják külföldön. A rosszabb minőségű búzából készült liszt természetesen rontja hírnevét a magyar búzának s ez még jobban lenyomja az árakat, mert a kereslet kisebbé válik.

Igy áll a dolog; a föld terménye évről-évre kisebb, a megélhetés nehezebb, a terhek évről-évre nagyobbak lesznek. Nemcsoda, hogy feljajdul a nyomás alatt a nép s igyekszik segíteni magát.

A megindult földmivvelésügyi vita során hallottuk fejtegetni az agrár-szoczialista s a szoczialdemokrata közti különbséget, hallottuk azt, hogy a dohány monopóliumot, mely pedig senkit nem háborgat és nem terhel, meg kell szüntetni s hallottunk sok más üres és kétes értékű indítványt, de nem hallottuk azon legégetőbb kérdések fejtegetését, melyek hivatva lennének az állapotokon segíteni. A földadó reformjáról, az adók arányos felosztásáról, a külföldi gabona importjának eltörléséről, az Ausztriával kötött vám-szerződés módosításáról, a szövetkezetek pártolásáról s terjesztéséről stb. egy szót sem hallottunk.

Bizonyára ez indította Károlyi Sándor grófot arra, hogy megtörje a passivitást. Ő első sorban gazda, azután politikus. Az a végnélküli szalmacséplés, mit a liberális párt ifju óriásai végeztek, arra bírta a nemes grófot, hogy felszólalásával új irányba terelje a vitát. Ő, aki egymaga több százra menő szövetkezetet alakított s így lehetővé tette azt, hogy a magyar gazda kiszabadulva az uzsorások körmei közül megőrizze kis vagyonát és gyarapítsa azt, ezzel többet használt Magyar-

A „TISZÁNTÚL” TARCZAJA.

A gyereklány.

Írta: MINNA CANTH.

Az irónó engedélyével finn eredetből fordította:

VINCZE JÓZSEF.

— Kelj föl már Emmi, no, nem hallod hogy az asszony, csenget? Emmi, jaj, az a lány milyen mélyen alszik. Emmi, Emmi!

Végre lelket tudott belé verni Silja. Emmil föltápázkodott, valamit mormogott, szemét megdörzsölte. Hát már olyan sokáig aludt volna?

— Hány óra?

— Ötre jár.

— Ötre? Alig alhatott három órát.

Fél kettő tájban mosogatta el az edényeket mert szokás szerint tegnap este is sok vendég volt náluk. Előtte való két nap a kis Lilli nem hagyta aludni mert az asszony menyegzőn volt, a kis gyermek pedig nem érte be a czukorral. Hát csoda-e hogy most elszundított?

Még csak tizennégy éves volt. S a lába reggelenként már is úgy fájt, hogy eleinte alig bírt rálépni. Silja a kivel egy ágyban halt, vizsgálta, hogy csak a nővéstől van. Meg kellene piécázni, de Emmi még hozzá nyulni is félt. Amugy is sovány volt, hátha még vért is veszítene. Alvás közben eláll a fájás, de ha fölébredt megint bele kapott, és ha újra le feketett, mindjárt elmúlt.

Most is az ágy szélén ültében végig nyomogatta a térdétől a bokáig. Fejét lehajtotta még egy kicsit, hisz olyan nehéz volt, hogy nem bírta egyenesen tartani. Lesz-e valamikor olyan szerencsés, hogy egyfolytában egész reggelig aludhatik?

Emmi dörzsölgette a lábát. Fejét úgy lehorgasztotta, hogy álla a mellét érte, szeme becsukódott. Keze mereven csüngött alá. Nagyokat fohászokodott. És néhány pillanat múlva már megint aludt.

Megint csöngettek. Silja könyökével oldalba lökte az alvót.

— Mi a csoda, hogy ez a leány már szótfogadni sem akar. Föl!

Még egyszer megasztította hegyes könyökével de úgy, hogy a szegény lány fájalmában fölsikoltott.

— Hát már tisztes is kell neked könyörögni a míg föl kelsz?

Emmi föltápázkodott; fejéügy huzta, hogy majd elesett.

— Mosd meg a szemedet hideg vízzel úgy könnyebben ki megy az álom a szemedből.

De Emmi még hozzá sem foghatott már is csengettek. Hamar magára kapta szoknyáját haját kétfelé simította, szemét még egyszer megdörzsölte és besietett.

— Már háromszor csengettem, szólt az asszony.

Emmi szó nélkül vette a kis Lilit az ölbe.

— Vidd a bölcsőbe; az ágyban sehogy sem akar aludni.

Az asszony a falnak fordult és behunyta szemét. A bölcső a szomszéd szobában állt, oda ment Emmi a kislánnyal. Szárazba öltözött, azután ringatva dalolt neki. Hirtelen valami gondolata támadt, amiért a dalt egyszerre félbe szakította.

— Haja haj, haja haj. Aludjál kis gyermekem, aludjál, Gsicsiba kis baba — jaj, Istenem mily sokáig alszik el. — Csicsiba — az a boldog Silja még alhatik. — Haja haj, haja ha, kis baba.

Egyszer csak elaludt Lilli, Emmi is lefekhetett a padlón a bölcső mellé. Karját feje alá dugta és nem sokára maga is elaludt. Nem tudni hogyan, de a kis Lilli egyszer csak megint fölébredt, orrához kapott és csodálkozva nézett szét, hogy senki sincs mellette. Föl akart kelni, de nem bírt, hanem most már addig nyugtalankodott, míg fejét ki nem dugta a bölcsőből. Egyszerre meglátta Emmi és örömeiben gagyogva nyult feléje. De a bölcső megbillent és Lilli kigurulva, a bölcsőlábhoz vágta a fejét.

Fájó sikoltás szakította meg a csöndet.

— Uram Istenem!

Emmit ki verte a halál vize, mikor a padlón látta a kis lányt. Ölbebe kapta, csitította, mutatta neki a tüzet, karjánlóbálta. Az asszony csak hallgatózott s valami rettenest sejtett. A nagy zavarban csak arra gondolt, hogy valami baja esett-e a kicsikének, vagy csak megijedt és azért sir.

Kinyitotta az ajtót. Emmi azt hitte, hogy

ország földművelő népének, mint 30 év óta az összes földművelési miniszterek együttvéve. És hogy mily önzetlenül teszi ezt, megmutatta ezúttal is, mikor kijelentette, hogy kész átadni a szövetségek vezetését a kormánynak és pártjának, csak tegyenek már valamit érte.

Nagyon helyesen rámutatott arra is, hogy ha a bajon segíteni akarunk a gazdán, a munkaadón kell kezdeni, ezzel segítve lesz a munkáson is. Tallián, Beksics, Rózenberg és Komjáthy eszközei nem sokat használnak. A hitbizományok eltörléséből p. kinek lenne haszna? Mi haszna p. abból az országnak, vagy a népnek, ha — mondjuk a Wenckheim-féle hitbizomány a Haas és Deutsch kezére kerül?! Nem ez a cél, hanem az, hogy a kis emberek kezére is jusson birtok. Erre pedig legalkalmasabb a szövetségek.

Sajnos, hogy Tisza István beszéde megint lesüllyesztette a vita színvonalát. Az, aki ilyen fontos kérdések tárgyalásakor sem tud egyébről beszélni, mint a néppártiak — százszor megczáfolt — hazaelenes tendenciájáról, az ezzel önmagát bélyegezte meg legjobban. Beszédjének csak egy passzusa vallott komoly emberre és ez az, hogy a szocialista izgatásokkal szemben határozottan ki kell jelenteni, hogy a munkáskérdést soha sem fogják földosztással megoldani.

Ez a nyilatkozat pedig önkénytelenül eszünkbe juttatja b. e. Haynald bibornok válaszát, melyet ez Tisza Kálmánnak azon tapintatlan fenyegetésére adott, melyben ez a saecularizációt emlegette. Ha egyszer a nép, — mondá a kalocsai érsek — nem tekinti szentnek a tulajdonjogot, akkor nem tesz különbséget a kalocsai érsek és — a gesztí földesúr vagyona között.

A szín arany — a magyar gazda — a sárban fekszik, de még a saron is keresztül csillog fénye s értéke, de nem vesszük fel, ott hagyjuk s nemcsak hogy nem segítjük ki a mocsárból, de még

jobbba betemetjük a bajához nem tartozó kérdések feletti vitatkozások szeméjével, hogy még csak ne is lássuk, hogy mily kincset hagyunk kárba veszni és tönkremenni.

Segítsünk, ameddig még teljesen alá nem merült, mert az eltemetett kincset tudvalegőleg nagyon nehéz megtalálni s letisztítani a reá tapadt szennytől, sőt néha nem is lehet.

Tisza Kálmán fia grófok.

Tisza Kálmán tizenöt éves miniszterelnöksége alatt nem kérte ki családja számára a kilenczágú koronát. Nem fért össze demokrata érzelmeivel és hagyományos szürke kabátjával. Szeged rekonstrukciója után öcsésének kieszközölte a szegedi grófságot (fehér elefántos czimerrel), — de az őpuritán természete nem kért belőle. Fiai, úgy látszik, másként gondolkoznak. Egészen aristocraták akarnak lenni. Elérték vágyukat.

A tegnapi hivatalos lap a következő nagy feltűnést keltő kéziratot közli:

»Magyar miniszterem előterjesztésére b o r o s j e n ő i é s s z e g e d i gróf T i s z a L a j o s belső titkos tanácsosom grófi rangját és a már birt »borosjenői« nemesi előnév mellé s z e g e d i előnévét, valamint czimerét, unokaöcséire: ifj. T i s z a I s t v á n r a, ifj. T i s z a K á l m á n r a és T i s z a L a j o s r a s ezek törvényes utódaira díjmentesen kiterjesztem s egyszersmind az 1885. VII. t-czikk 2. § c) pontja alapján nevezetteknek és törvényes fiutódaiknak az örökös főrendi-házi tagság jogát adományoztam.

Kelt Bécsben, 1897. évi február hó 16-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Báró Bánffy Dezső s. k.

Oszták agrár-programm.

Az oszták agráriusok most teszik közzé a képviselőválasztásokat megelőzőleg agrár-pro-

gramjukat. — A hét pontból álló program tartalma ez: 1. a belföldi termelés megvédése a külfölddel szemben; a tengerentuli verseny teljes kizárása; a kereskedelmi szerződések meg nem újíthatók s az új szerződések a legtöbb kedvezmény mellőzésével tisztán differenciális vámok alapján kötessék; 2. határaink szigorú elzárása, az orosz és balkán állambehozattal szemben; a magyar-osztrák terület járványmentessé tétele s a kivitel visszahódítása; 3. a gabona és liszt határidőzlet eltöltése; 4. agitáció az aranyvaluta ellen; 5. idegen termékeknek nyújtott szállítási kedvezmények megszüntetése; 6. a kiegyezésnél az oszták mezőgazdasági érdekek védelme; 7. szövetségi szervezkedés.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, február 20.

Elnök: Láng Lajos.

Jegyzők: Molnár Antal, Rakovszky István, Lakatos Miklós.

A kormány részéről jelen vannak: Bánffy, Darányi, Perczel, Wlassics.

Láng Lajos ült az elnöki emelvényen s tette meg az elnöki bejelentéseket, a melyek után Molnár Antal jegyző felolvasta Kossuth Ferencz indítványát a szabadságharcnak nemzeti ünneppé avatása dolgában.

— Éljen! Éljen! zugta a szélsőbal, a mely mára teljes számmal vonult a Házba.

— Egyhangulag elfogadjuk, kiáltotta Madarász József.

A szabadságharc emlékének ünnepe.

Kossuth Ferencz azután hozzáfogott indítványának megokolásához. A mely nemzet, kezdte nem tiszteli multját, nem érdemli meg jövőjét. Csak tavaly ülte meg a magyar méltó kegyelettel a honalapítás ezredéves ünnepét márczius 15-ét pedig már évtizedek óta megüli évről-évre. Az országgyűlésre vár a föladat, hogy a nemzet ünnepét törvénynyel szentesítse, hogy a Ház érületét azonosítsa a nemzet érületével. A 48-as törvények nem egy párt vívmánya, dicsősége: az egész népé, az egész nemzeté. A 48-as törvényeket királyi kéz, királyi eskü szentesítette, tehát nem mondhatja senki, az ellen tiltakozni is, hogy a függetlenségi párt ennek megünneplésével a

mindjárt vége lesz, már az egész világ elhomályosultszone előtt.

— Mi baj?

— Semmi.

Emmi azt sem tudta, hogy mit mond. A mentegetőzés csak ösztönszerűleg csuszott ki a száján. Azt hitte hogy így talán megmenekül.

— Hát miért sir annyira a kicsike? Mindenestre van valami oka?

Akárhogy is csilapitgatta Emmi, csak nem hagyott föl a gyerek sírással. Végre az asszony megcsokolta.

— Add ide. Piczikém. O édes aranyom, mi bajod? Jaj Istenem, micsoda kék folt van a homlokodon?

Ránézett Emmire, ki kővémeredten állt előtte.

— Ki tette ezt? Mond vagy megnémultál?

— Nem tudom.

— Biztosan leejtetted. Talán a bölcsőből esett ki?

Emmi csak hallgatott s a földre szögezte szemét.

— Persze hogy úgy, van már el sem tudod tagadni. Milyen haszontalan és gondatlan jószág is vagy te. Le is ejted a gyermeket és még hazudsz is hozzá. En szreacsélen, hogy is tudtalak felfogadni. Hanem egyttal vedd tudomásul, hogy újévnél tovább nem tartalak meg. Keress magadnak más helyet, ahol találsz. Nem tartalak meg, ha sohse is kapok dajkát... Pszt aranyom, pszt, te vagy a mama kis lánya. Majd jövőre keres néked a mama jobb dajkát, ne sirj ne.

Lilli végre megkapta a legjobb csillapítót, mikor már eleget szopott elégedetten mosolygót, bár a könnyek még ott csillogtak a szemében.

— Ugy aranyom, neved a mamára? Kicsikém, mily kedves is vagy. Csak az a folt ne rontaná el ugy a homlokodat.

Lilli nem is sirt többet az nap, sőt vigabb volt mint bármikor. Nevetett Emmire, ujjacskáját szájába dugta, a haját czibálta. Emmi a kicsike gyenge kezével törölte le könnyektől áztatott arcját. Olyan keserűség fogta el, hogy ezt a kedves kis gagyogó teremést néhány hét múlva már csak lopva az utcáról láthatja. Majd ha véletlenül kinéz, mikor ő az ablakuk előtt koldulva megy el. Mikor ezt elgondolta, ugy elszorította valami a szívet, hogy csak ugy hullottak belé a könnyei.

— Elveszted, elveszted — mondogatta Lillhez, a mindennapi kenyeredet.

Mami sokára vendégei jöttek az asszonynak. Vinter dokorné és Sivén igazgatóné. Mind a kettő előkelő kényes asszony volt, habár nem olyan kényesek is, mint az ő asszonyuk, amint Emmi megjegyezte és Silja is rá hagyta.

Mikor Silja bevitte a kávé, az asszony beküldötte vele Emmi is, hogy mutassa meg a kis lányt a vendégeknek. Emmi uj sapkát tett a lányka fejére, elébe kötött egy vadonat új, himzett köténykét. Ezekkel úgy felesinosította a gyermeket, hogy alig lehetett rá ismerni. Még Siljának is meg kellett néznie, mielőtt bevitte.

A mint megjelent vele az ajtóban, mindjárt elesodákozta az asszonyok!

— Milyen csinos!

Aztán versenyezve kapkodták ölkébe a kis Lillit, össze csókolták, szorongatták rá nevettek.

— Te kis aranyos, te kis kedves!

Emmi a háttéren várakozott. Nem értette mit mondanak, csak úgy gondolta, hogy valami jót jelenthet az.

Hanem aztán egyszerre rá tértek az igazira. Az asszony mesélt valamit, — hogy mit mondhatott. Emmi nem érthette meg, mert svédül beszélt. Hanem még is jól kiolvasta a tekintetükből.

— Jó Isten, képzeld el, — a szegény kicsike!

Hat szem fordult szánalmasan Lilli homlokára, onnan meg elrémülve Emmire.

— Ilyen ügyetlen teremtés!

Emmi csak a szőnyegre nézte és szentül várta, hogy a tetőről egy darab tégl a fejére zuhan és őt agyon zúzza, vagy legalább is a föld alá sülyed. Olyan bűnösnek érezte magát, a minő még nem találkozott ezen a világon. A világért sem emelte volna föl a szemét, csak az ujját dugta a szájába, mindéggye rajta volt valaményi szem. Azok az előkelő, kényes asszonyok, na azok már csak nem tévedhetnek. Hogy is lehetne az, hiszen sokkal többet tudnak, mint más közönséges ember. Végre megszólalt az asszony.

— Vidd ki Lillit.

Emmi keze félelem miatt úgy elerőtlen-

közjogi alapot támadná, az ellen tüntetne, az ellen harcolná. *A függetlenségi párt a közjogi alapon áll*, máskülönben itt sem lenne a Házban és részt nem venne a tárgyalásokban. S ha a szabadságharc megünneplését összekötik a 48-as törvények ünneplésével: akkor nem tesz többet, mint a mint az uralkodó tette a 48-as szabadságharc honvédeknek 67-ben adományozott nagy alapítványával. A kormány méltóságához nem méltó, ha az állam érzelmeit el akarja választani az állampolgárok érzelmeitől. Kéri indítványának elfogadását.

Perczekig tartó éljenzés hangzott föl a szélsőbalon s kézzorításokkal honorálták a pártvezér beszédét, mely után szinte siri csöndben szólalt meg *Bánffy* miniszterelnök azzal kezdve beszédét, hogy a házszabályok 49. szakasza szerint az indítványt érdemlegesen tárgyalni nem lehet, csak napirendre tűzéséről lehet határozni. (Zajos derűtség.)

Madarász József: Egyhangulag elfogadja a Ház.

Bánffy báró: Köszöni, hogy Kossuth elismeri, hogy köztük a hazafiság tekintetében különbség nincs. A 48-adi törvényhozás nemzeti vívmányainak jelentőségét átérzik ők is. A törvények szentesítésének dátuma 1848. április 11. tehát évfordulója is akkor van. Kegyelettel adózik azért annak a nagy eredményeknek, a melyek a 48-iki törvények szentesítését követték; *de ötven év nem elég nagy idő arra, hogy nyugodt tárgyilagossággal, a még élő tényezők sérelme nélkül* foglalkozhassunk azoknak a eseményeknek emlékével. Az indítványnak a *törvények meghozatalának ünneplésére vonatkozó részéhez hozzájárul*, de mégsem kívánja napirendre tűzését. A kormány megteszi az előkészületeket a törvények meghozatalának ünneplése tekintetében s annak idején jelentést fog tenni a Háznak s arról a Ház határozni fog.

Az elnök az ülést, mivel tíz képviselő névszerint való szavazást kíván, öt percre felfüggeszti. Az ülést újra megnyitván, megkezdődik a szavazás.

— *Radozsa* János! kiáltotta a névsort olvasó Molnár Antal.

— Nem! — hangzott az első szavazat s utána még néhányszor

— *Rakovszky* István!

— Nem! Tehát a *néppárt is nemmel* szavaz.

— *Tisza István gróf!* hívta fel Molnár Antal szavazásra az ifjú Tiszát a kinek grófi rangra való emelését ma közli a hivatalos lap.

— *Horánszky* Nándor!

— Nem! — Így hát a *nemzeti párt* sem fogadja el Kossuth indítványát.

A szélsőbal tehát magára maradt. A szavazás eredménye: Kossuth indítványának napirendre tűzése mellett szavazott 39, ellene 156 képviselő. A Ház tehát 117 szótöbbséggel mellőzte az indítványt napirendre [tűzését].

A földmivelésügyi tárcza költségvetése.

A Ház után áttért a napirendre a földmivelési tárczára.

Bartha Ödön visszatért a szociálisták kérdésére és azt hiszi, hogy Tallián fölfogása nemcsak hogy alkalmas a baj szanálására, hanem csak újabb tápot ad izgatottságra.

Polemizál *Tallián*nal s kimutatja, hogy milyen tévesek az ő adatai. Az ilyen helytelen adatok csak tápot adnak az izgatottságra. — Tallián azt állítja, hogy a magyar asszony nem segít az urának, — de ugyanez az is kimutatja, hogy a magyar munkás a mezei munkán kívül még kertészettel és baromfi tenyésztéssel is keres egy bizonyos összeget. Hát ha a munkás a munkában van reggeltől estig, ki produkálja ezt a keresetet, ki sző, ki fon, ki neveli a hazának a gyermekeket, ha nem a magyar asszony? Jogtalan szemrehányás ez, melylyel csak elkeseredést keltenek a népközt.

Polemizál ezután *Tisza* Istvánnal s ismét Tallián ellen fordult, aki megvádolta a közigazgatási tisztviselői kart, hogy az utóbbi időben nem foglalkoztak eléggé a néppel.

— Dehogyan nem! — mondta a szónok, — hát a választásokkor nem mindig foglalkoztak velük! (Derűtség a szélsőbalon.) — Perhorreskálta ezután a Tallián által ajánlott kivételes intézkedéseket. Vagy van törvény s azt végre kell hajtani. Vagy nincs s akkor hozni kell törvényt, de itt a törvényhozás termében ilyen frázisokat nem szabad használni. — Szól ezután az adók tulsúlyáról, melyek a szegény népet sújtják. — Áttér a kivitel prémiumra, melyet nem helyesel, de hogy a miniszter csakugy rövidesen elbánt vele, — azt se helyesli.

— A szövetkezetek mellőzésével államsegélylyel és teljes támogatással az ország különböző vidékein *központok* felállítását óhajítja.

Kérdi a kormányt, hogy az 1894: XII. tezik végrehajtása mikor lesz teljesen befejezve, hogy a vármegyéi szabályrendeleteiket ezek alapján megállapíthassák. — Sürgeti, hogy a gazdasági képzettségű vármegyei tisztviselőket alkalmazzanak. — Reflektál még a miniszter egyéb kijelentéseire s végül kijelenti, hogy a költségvetést nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Tallián Béla kijelenti, hogy ő nem állította, hogy a vármegyei tisztviselői nem foglalkoznak a nép bajával. Ő azt mondta, hogy — társadalmilag nem érintkeznek eléggé a néppel.

Gr. Serényi Béla a premium dolgában *Tisza* István gr. álláspontját helyesli. Gazdasági bizottságok szervezését kívánja s szól több gazdaközönség érdekében létesítendő intézkedésről. A költségvetést elfogadja.

Válaszok az interpellációkra.

Lukács László pénzügyminiszter felel *Asbóth*nak anini és resiczai interpellációjára.

Asbóth hosszabb beszédben reflektál a miniszter válaszára s azt nem vette tudomásul.

A többség azonban tudomásul vette a miniszter nagyon is hézagos választát.

Lukács pénzügyminiszter *Visontai* interpellációjára is felelt az aninai vérengzés ügyében.

Visontai nem vette tudomásul a választ, de a többség követte a régi jó szokást s tudomásul vette a miniszter választát.

Kossuth interpellációjára.

Ezután *Kossuth* Ferencz interpellált Kréta ügyében. különösen pedig a nagyhatalmak megszállására nézve kért határozott, nyílt választ.

Heine sirja.

A »Magyarország« néhány sort közöl Heine sirjáról, melyeket jelentékenyen megbővítve mi is ezezzel reprodukálunk. A szerelem hasonlíthatatlan dalnokát a Montmartre (vértanuk hegye) nevű magaslaton fekvő temetőben helyezték örök nyugalomra, melyen a francia nemzet fogadalmi temploma, a hatalmas arányokban immár több mint husz esztendeje épülő Jézus szíve-templom emelkedik.

E temetőben, Numero 27, Avenue de la cloche 2-me ligne, 27 division, a száműzöttek között nyugszik a nagy költő, kinek nemzete dicsősége fényéért, lángelméje ragyogásáért, sem tudta megbocsátani, hogy elhagyja hazáját s kiméltlen gunnyal támadt annak egyes intézményei ellen. Egyszerű homokkő-lap fűdi a sirt, Henry Heine fölirattal (A francziák annak idején csaknem un rient (semmi) mondtak neve helyett) s az egész környék pusztasága ridegsége éles ellentétben áll Heine költészetének csudás melegségével, ragyogásával.

A sir vízszintes kőlapján egy kőtányér fekszik, amelyhe névjegyeiket szokták beledobni, akik elzarándokolnak a nagy költő sirjához. A tányér már egyszer tele van névjegyekkel, amelyek ott sárgulnak meg, pusztulnak el,

dett, hogy már az elejtéstől féltette a gyermeket, a mint ölébe vette.

— Hallod-e már?

— Most nagyon jól láthatjátok ügyetlenségét.

Emmi előre hajolt és nagy nehezen megtette azt a néhány lépést az asszony székéhez. Abban a reményben, hogy innen egyenesen a gyermekszobába jut, összeszedte végső erejét is. Vagy talán csak az a régi megszokás, hogy fogni kellett a gyereket, hozta vissza erejét.

Lillit a bölcsőbe tette, maga melléje ült a számlóra és játék szereket adott neki. Hanem a kicsike fölállt és Emmi kezébe kapaszkodott. Úgy megtetszett neki, hogy nevetésre fakadt és Emmi is kellett nevetnie, pedig rossz kedve volt és valami aggódás nem engedte pihenni.

A mig itt üldögélt, bámulva gondolt rá, hogy ma nem úgy keltették föl, mint rendesen. Máskor ugyanis túvel surkálták és össze karmolták a karját. Valami nagy szerencsétlenséget jósolt ebből, ami egész életét megváltoztatta.

Késő este, mikor már mindenki nyugóóra tért, kiment az udvarba. Homályba volt minden burkolva, csak az égen ragyogtak szüntelen a csillagok. Leült a lépcső legalján, fejét kezére támasztotta és elgondolkozott a jövőről. De lelke elé sem tárult világosabb kép, egy hangú szürkeség fűdte ezt is, mint körötte az esti tájat.

Hát most már a maga szerencséjére bízták sorsát. Föltekintett abba a kéklő messze-

ségbe, hol az égen azok a fényes csillagok ragyognak. Istenem, ki az a szerencsés, a ki oda juthat? S ki jut oda a most élő emberek közül? Hát az ilyen kis lányokból följut-e oda valaki? Az urak persze kétségkívül oda mennek. Hogy is ne, hiszen azoknak hasonlíthatatlanul jobb dolguk van már ide lenni is. Aztán eltépelődött azon is, ki gyűjthetja meg ott fenn azt a sok gyertyát, az angyalok vagy az emberek? Vagy az emberek is angyalokká változnak? Talán csak a kis gyermekek, a kik oly korán halnak el? Ugyan ki ringatja, ki dajkálhatja el ott fenn őket? Vagy talán az égben nincs szükség dajkára?

Silja felnyitotta az ajtót és ráivalt.

— Mi a köért ülsz itt künn a hidegben?

— Hallod Silje — megszólalt Emmi vetkőzés közben — miért is vagyunk, mi lányok, olyan rosszak?

— Nem tudod?

— Nem.

— Azért, mert sokat kell virrasztanunk. Ezért iparkodunk mi előbb elkövetni az első rosszat. Lásd az urak, mily pompásan alusznak reggel tizig is, persze eszükbe sem juthat semmi rossz sem.

Biztosan így van. Ha Emmi is alhatott volna reggelig, ő miatta nem esett volna ki a bölcsőből Lilli.

A legközelebbi vasárnap volt a cseléd fogadás. Emminek is a kezébe nyomták a szegődő könyvét és elküldötték a templomba.

Már sokan gyűltek itt egybe a szegődésre, a fogadásra. Nagy csoportokban verődtek össze,

mindegyiknek akadt ismerőse, jó barátja, a kivel össze fogózott.

Emmi olyan elhagyatottnak érezte magát. Ki fogadja őt fel, hisz olyan kicsiny, olyan nyomorék?

Könyvével a kezében oda állt a templom falához és várakozott. Gazdák, asszonyok lótották-futottak körötte, de rája sem hederítettek.

Fiattal legények állottak a templom ajtóban. Egyik feléje kiáltott.

— Hé, leány jöszte csak ide.

A többiek jót nevettek rajta és beszélgettek maguk között.

— Na hát jöjj mit gondolkozol! Ül le ide mellénk a kűsöbre.

Emmi elpirult és mégmeszebbre huzódott. Véletlenül egy úr és asszony jött vele szemközt. Az úr osztályhoz tartozhattak, ha az asszonynak kendő is volt a fején, az úr ruhája meg már nagyon is megkopott.

— Na nézd, szólott az úr, egyszerre Emmire mutatva. Ez nem kérhet nagyon sok bért. Mit gondolsz? Mennyiért jösz el?

— A mennyit az ur akar adni? Beérem azzal, felelt halkan.

A remény halvány árnyéka kezdett Emmiben éledni.

— Mit tudsz dolgozni? Elbirod-e a vizeskorsót?

— Hogyne birnám.

— Hát tudsz-e mosni?

— Már eddig is sokat mostam.

— Fogadjuk meg; úgy látszik, hogy ügyes is, csöndes is, ajánlotta az ur.

mert senkinek sem jut eszébe a sir gondozása.

Heine Gusztáv, a költő öcsese, a bécsi »Fremdenblatt« alapítója és tulajdonosa (1806—1886) egy alkalommal pompás márványemléket akart emelni bátyjának sirja fölé, de az ellen az elhunyt neje tiltakozott s így nem lett a dologból semmi. Az özvegy azonban tiltakozása daczára sem emelt férjének emléket. Különben 1883 óta ő is ott nyugszik férje mellett.

Ilyenformán, ha leszámítjuk a királynéknál a korfui Achilleionban emelt fehér márvány szobrot, Heine egyedüli, igaz, hogy érczénél, márványnál maradandóbb emléke még most is — remek költeményei, melyek mindig visszhangot fognak kelteni, amíg csak emberi szív dobogni fog a földtekén.

Egyébiránt a halál után, a mi földi, ami mulandó, valóban azzá lesz, aminek a francziák moudták Heine nevét, semmivé (un rien!) s ennek kétségkívül ékosszólo hirdetője az az egyszerű kölap a Montmartren. A földi dicsőség hir mitsem használ annak, aki elköltözött az örökkévalóság honába. Ilyenformát érezhetett a költő, midőn utolsó versét írta:

Erstorben ist in meiner Brust
Jednede weltlich eitle Lust,
Schier ist mir auch erstorben drin
Vor Hass des Schlechten, sogar der Sinn
Für eigne und für fremde Noth —
Und in mir lebt nur noch der Tod!
Der Vorhang fällt, das Stück ist aus,
Und gähnend wandelt jetzt nach Haus
Mein liebes deutsches Publikum
Die guten Leuten sind nicht dumm;
Das speist jetzt ganz vergnügt zu Nacht
Und trinkt sein Schöppchen, singt und lacht —
Er hatte recht der edle Heros,
Der weilend sprach zu Buch Homeros:
Der kleinste lebendige Philister
Zu Stukkert am Neckar, viel glücklich ist er,
Als ich, der Pelide, der todtte Held,
Der Schattenfürst in der Unterwelt.

Agyonverte az édes atyját.

— Megrendítő családi tragédia. —

A közeli *Körözs-Tarján* községből megrázó családi tragédiáról értesíti lapunkat levelezőnk. A bűnök legborzasztóbbjára ezuttal nem a

De az asszony gyanakodva nézett körül.
— Mintha beteges volna, hisz olyan sovány.

Emminek a lába jutott eszébe; de nem merte előhozni, mert akkor ott hagyták volna.
— Nem szoktál betegeskedni? Az ur elvette a cselédkönyvét és végig nézte.

— Nem, susogta Emmi.

Elhatározta magában, hogy soha sem panaszkodik, akármennyit is szenvedjen. Most mindjárt a szoknyája ajá dugta lábát, ahogy csak bírta.

Az ur a zsebébe dugta a cseléd könyvét, néhány márká foglalót adott neki és ezzel az alku meg volt kötve.

— Mindenszentek estélyén légy Karvosen házában és kérdezősködjél Kartosen uraság után. De minden esetre ám!

— Emmi haza ment.

— Rossz helyre jutottál, mondotta Silja, ismerem azt az uri népet, nyomoruságos az élelem s az asszony olyan boszorkány, hogy egy szolgáló sem huzta ki nála az egész évet. Minden ételt ki mér s azt is nagyon fukaron.

Emmi arcát a nagy ijedségben elfutotta a vér. De magához jött és felelt Siljának.

— Nem kerülhet mindenki a legjobb helyre. Némelyiknek a hitvánnyal is be kell érnie és köszönje meg, hogy nem kell koldulnia.

Ezzel a kis Lilit fölkapta az ölébe, arczát oda szoritotta a kicsike mellére. Lilli belekapaszkodott a hajába és mosolyogva gagyogta te, te, te . . .

megrögzött gonoszság, az elvetemültség, hanem egy család egyenlensége, egy jobb sorsra érdemes ember felhevülése volt az indító ok.

Tábori János agg földmives a milyen brutálisan bánt gyermekeivel, mikor még azok kicsinyek voltak, éppen úgy üldözte őket most is, mikor már minden gyermeke családos. Örökös per-patvar zavarta meg a család békéjét, a kötekedő természetű öreg miatt.

Tábori Demeter fiatal földmives évek óta nagy önmegtágadással türte atyjának kötekedéseit, sőt tettelegesen bántalmait és szorgalmas munkában keresett vigasztalást. Jókorá vagyonra tett szert munkálkodásával a csendes természetű jámbor ember és igyekezett atyjának kedvében járni, csak hogy a kellemetlenségeket kikerülje.

Mindez azonban mit sem használt, sőt a napokban az öreg ismét ütni kezdte fiát majd feleségével együtt kikergette a saját házukból.

A szóváltás annyira elkészerítette és fölhevítette a fiatalembert, hogy a *kezeügyében volt vasvillával néhányszor atyja fejére ütött*. Az öreg ember eszméletlenül esett össze a csapások snlya alatt.

Csak másnap tért magához a súlyosan sérült apa s két napi szenvedés után meghalt.

A vizsgáló bíróság részéről *Kiss Rezső* vizsgáló bíró segéd lett kiküldve s a bonczolást dr. *Grósz Albert* és dr. *Sztachó Dezső* törvényszéki orvos eszközölték. Konstatálták, hogy mind az öt vasvilla ütés halálos volt.

Mikor *Kiss Rezső* az apagyilkost kihallgatta, a megtört ember alig birt szólni s daczára iszonyu bűnének, szánalmat keltett.

Két nő testvére nem akarta engedni, hogy atyjukat felbonczolják s csak erőszakkal lehetett őket eltávolítani.

A községben nagy a rézzvét a gyilkos iránt, mert szelid, jó embernek ismerte mindenki s a borzalmas esetet magának az áldozatnak tulajdonítják.

A gyilkost beszéltették a nagyvárad kir. ügyészség fogházába.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Február 21. Kerületi betegsegélyző pénztár igazgatósági ülése d. e. 10 órakor.

- Márczius 1. Megyei közigazgatási ülés, d. e. 10 órakor.
2. Sebes-Körös társulat közgyűlése d. u. 3 órakor.
3. Közigazgatási ülés a városházán, d. u. 3 órakor.
4. Németh Sándor sajtópöre dr. Péchy Károly ellen.
5. Városi közgyűlés d. u. 3 órakor.
6. Katonai lövésár Nagyváradon.
7. Megyei gyűlés, d. e. 9 órakor.
8. Sajtópör a Szabadság ellen.
9. 31—április 2. Fősorozás.

* **A székesegyház új főoltára.** A székesegyháznak carrarai fehér márványból készülő új oltár egyes darabjai tegnap érkeztek meg Olaszországból s a kicsomagolás és a színhelyre történendő szállítás után már a jövő héten meg is kezdik a felállítást, Tóth István az oltár tervezője és a Carrarából jövő szakértő kőfaragó. A meglepő szép oltárt, mely hatalmasan fogja emelni a székesegyháznak amugy is nagy fényű belsejét, április 3-án fogja maga a bibornok felszentelni. Az oltáron 4 remek dombormű faragvány van, mely Izsák feláldoztatását, a zsidók husvétli bárányát, Mária köszöntését és születését ábrázolja.

* **Ebéd a bibornoknál.** *Schlauch* Lőrincz, bibornok ma délben nagy farsangi ebédet ad, melyre városunk társadalmának számos előkelő tagja hivatalos.

* **Ottó főherczeg,** mint Bécsből jelentik, súlyosabb természetű influenzziából kifolyólag ágyban fekvő beteg.

* **A kath. kör tánczestélye.** A tegnapi nap folyamán küldte szét a kath. kör meghívóit márczius hó elsején tartandó táncmulatságára. Az előjelekből ítélve a mulatság igen fényes és előkelő lesz. Az estély sikere érdekében a rendező bizottság 3 tagja ma délben fog tisztelni *Schlauch* Lőrincz bibornoknál kikérendő pártfogását. A tánczrendező bizottság a következő tagokból alakult meg:

Bozóky Géza

elnök.

Gyenge Béla

alelnök.

Eleméry Ferencz,
Beliczay Elek,
Moldoványi Gyula,
Moldoványi János,
Podrahszky Rezső,
Grozda Aurél,
Szilárdy Imre,
Benkő Ernő,
Papp János,
Óó Dezső,
Nuszbek Sándor,
Schweiger Jenő,
Miskovszky Jenő.

Voitko Andor,
Tátray Kálmán,
Jelinek Géza,
Kolb Árpád,
Ifj. Márkus János,
Kis Rezső,
Szkálák József,
Medvigy Jenő,
Sztachó Károly,
Maróczy János,
Némethy Ferencz,
Kovács Jenő,

A bizottság már napok óta fáradozik azon, hogy a mulatság egyike legyen a farsang legelitőbb mulatságainak s e czélból minden lehetőet elkövet, úgy hogy bizonyára a kör helyiségei szükeknek fognak bizonyulni. — Mindazok, kik netán tévedésből meghívót nem kaptak volna, jóllehet erre igényt tartanak, felkéretnek, hogy sziveskedjenek ez iránt *Bozóky Géza* rendezőbizottsági elnökhöz fordulni, ki a legnagyobb készséggel tesz eleget e kívánalomnak.

* **Valasztás az akadémián.** F. hó 20-án tartotta a nagyvárad kir. kath. jogakadémia olvasó és segélyegylete a félelvi tisztújítást *Gyenge Béla* korelnöklete alatt és dr. *Molnár Imre* tanár jelenlétében; melyen a kevés számban megjelent tagok a tisztikart a következőképpen alakították: elnök az olvasókörben: *Órley D. H. é. j. h.*; alelnök: *Némethy F. III. é. j. h.*; főjegyző: *Puskás B. II. é. j. h.*; ellenőr: *Podrahszky R. II. é. j. h.*; pénztáros: *Moldoványi Gyula II. é. j. h.*; könyvtáros: *Sztachó K. II. é. j. h.*; aljegyzők: *Krüger A. I. é. j. h.* és *Lakatos S. I. é. j. h.* A bizottsági tagok megmaradnak. Segélyegyleti elnök: *Bige S. II. é. j. h.* A többi tiszviselőket a bizottság fogja megválasztani. A gyűlés a megválasztott elnök éljenzésével zeneszó mellett oszlott szét.

* **Deputáció Schlauch bibornoknál.** A városunkban alakult »Gazdakör« nagyszabású akeziót indított meg a végből, hogy a társadalom érdeklődését maga iránt felébressze és jóakaratu támogatását megnyerje. Ma megtartandó bálja, melyről lapunk más helyén is említést teszünk, szintén ezt a kettős czélt van hivatva szolgálni. De a kör agilis vezetősége még más irányban is működik. Propagandát csinál társadalmunk különböző köreiből a szép hivatású egylet iránt. Tegnap egy öttagú küldöttség járt az egylet választmányának megbízásából a püspöki aulában és lat. szertartású káptalannál. *Schlauch* bibornok délelőtt tizenegy órakor fogadta a küldöttséget, melyet *Ludvigh Béla* egyleti jegyző vezetett eléje, aki hatásos beszédben ismertette az egylet missióját, ő Eminenciájára magas pártfogásába ajánlotta azt, mint aki a kor társadalmi kérdéseinek époly élesszemű ismerője, mint humanus lelkű előmozdítója. A bibornok gyönyörű szavakkal válaszolt és leereszkedő nyájassággal

beszélgetett a küldöttség egyes tagjaival az erkölcs bázisát ajánlva az új kör figyelmébe, működésük reménydus aerája kezdetén. Jóakaratú jelöl 25 frtot adott a bibornok a kör elöljáró és magas pártfogását a jövőre nézve is kilátásba helyezte. A küldöttséget egészen elragadta a bibornok-püspök részéről tapasztalt fogadtatás, mely bizonyára mélyebb nyomokat hagyott hátra az egyszerű szívekben. Hasonló szíves felkarolásban részesült a deputáció a *káptalan nagyerdemű tagjainál* is, akik szintén hozzájárultak nagylelkű adományaikkal a kör szervezkedési költségeihez. Addig is, míg ezen összegek hírlapilag nyugtáztatnának, fogadják az illústris adakozók a »Gazdakör« hála-köszönetének kifejezését.

*** Új kath. kör a megyében.** A biharmegyei Bátor községben az elmúlt év őszén alakult meg a r. kath. kör. Az új egyesület élén *Végh Vincze* plébános, mint elnök s *Tóth István* jegyző állanak. Már eddig is szép számmal vannak a tagok. A kör, melynek alapszabályait a miniszter tegnap küldte vissza a jóváhagyási záradékkal ellátva, már üdvös hatással van a község lakosainak társadalmi életére.

*** Kinevezések.** A nagyvárad kir. ítélő tábla elnöke, *Gyenge Béla*, *Táray Kálmán* és *Turcsányi Ferencz* végzett joghallgatókat a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla területébe díjaz joggyakornokká nevezte ki. Az elsőt a nagyvárad, a másodikat az aradi törvényszékhez, a harmadikat pedig a belényesi kir. járásbíróshoz osztotta be szolgálattételre.

*** Esküvő.** E hó 23-án, kedden d. e. fél 12-kor vezeti oltárhoz *Berthóly István* Békésvármegye a jegyzője *Thurzó Ilonkát*, özv. *Thurzó Cyrusné* bájos és szellemes leányát a várad-olaszi plébánia templomban. Tanuk lesznek *Thurzó Alajos* és *Thurzó Adorján* pestmegyei földbirtokosok, továbbá *Hegedüs Géza* mező-berényi ügyvéd és *Tikos Sándor* postatiszt. A vőlegény különben ismert alakja a várad társaságoknak, mert a jogot itt végezte és Biharvármegyénél is több évig hivataloskodott. Az esketési szertartást főt. *Dencs János* várad-olaszi plébános fogja végezni.

*** Új kath. kör.** A belügyminiszter a jász-mihályteleki róm. kath. olvasókör alapszabályait megerősítette.

*** Villanyvasut Nagyvárad és Debreczen között.** Ugy látszik, hogy a Debreczen és Nagyvárad között tervezett villanyvasut tervezői nem maradnak csupán a tervezésnél, hanem komolyan megakarják valósítani az új közlekedési vonalat. Ezáltal meggyorsítják a forgalmat a két város és a vasutvonal vidéke között. Mert ma nagyon nehézkes a közlekedés Debreczen és Nagyvárad között a vasuton. Ráülk a mai közlekedésre, hogy erre közelebb, arra hamarabb; mert a bihari vasutak vonala Érmihályfalván keresztül rövidebb ugyan, de a vonatok lassu közlekedése folytán tovább tart az utazás, mint Püspök-Ladányon keresztül. A villanyvasut tervezője: *Kisbárai Kiss Ferencz* és érdektársai kérelmére, a kereskedelemügyi miniszter kitzúta a h. é. villany-vasut közigazgatási bejárását s ahhoz a miniszterium részéről *Vértessy Kálmán* miniszteri titkár küldte ki. A bejárást Debreczenben kezdik meg, márczius 22-én s 23-án Hosszu-Pályiban folytatják. Márczius 24-én a bizottság Nagyváradra utazik s 25-án s 26-án az itteni város-háza tanácsstermében folytatják a tárgyalásokat. A miniszter leiratot intézett ugy Nagyvárad városához, mint Biharvármegyéhez, hogy képviselőket küldjék ki a tárgyalásokhoz, a melyen az érintett községek is képviselve lesznek. Az érdekelt községek és városok: Debreczen, Hosszu-Pályi, Pocsaj, Kis-Marja, Nagy-Kereki, Pelbárhida, Bihar, Püspöki és Nagyvárad.

*** Katonai csapatok áthelyezése.** Az őszi katonai nagyobb áthelyezésekre nézve már megérkeztek a csapatokhoz a rendeletek. A bennünket küzelebről érdeklő áthelyezések a következők lesznek: A 15. huszárezredet, mint már említettük, Bécsbe helyezik át s helyettük Nagyváradra a 7. huszárezred jön Bécsből, a 7. huszárezredről azonban egy századot Boszniába helyeznek át. A 37-ik gyalogezredről egy századot Mostárba, Boszniába küldenek. A 39. ezred egy zászlóalj Karánsebesre lesz áthelyezve. A 101. gyalogezred 2 zászlóalj Zágrábról Fehértéplomra vonul; egy zászlóalj Boszniába megy és egy zászlóalj Csabán marad.

*** Figyelmeztetés.** Kecskeméthy István név alatt meghívók lettek a városban szétküldve, egy »a Wöber szállodában tartandó jelmez bálra,« melynek fele jövédalma az elagott iparosok menházának javára fog fordítottatni. Minthogy ily nemű jövédelmek gyűjtésével az ipartestület vezetősége eddig senkit sem bizott meg, sem fel nem kért, ugyanazért Kecskeméthy István eljárása ellen tiltakozik és a nagy érdemű közönséget ez uton figyelmezteti. Kelt Nagyváradon, 1897. február 20-án. Az ipartestület jótékonyági bizottsága nevében. Bertsey György elnök. Jankovich János jegyző.

*** A Városliget t. közönségehez.** A hosszabb nappalok és melegebb időjárás folytán, a ligeti jégpálya, mindazon napokon, a mikor a jelző lobogók és táblák be nem vétének, reggel 7—10-ig, délután 3—5-ig nyitva lesz. A d. e. 10-, d. u. 3-ig tartó meleg a jég felületét meglágyítja, a mikor a pálya megromlik. 10—3-ig tartó szünettel azonban délután is használható. Reggelként igen jó a jégpálya. E miatt, tekintettel az enyhe télre, a délutáni állandó jegyek délelőtt is érvényesek. Eme rend mellett minden napra, ennek be nem tartása esetén, 2 R. éjjeli hideg mellett, csak minden második napra tudunk jó jeget adni. A pályáról figyelmeztetése tehát, a korszolázók érdekében, s nem pusztá szeszélyből történik. Kiváló tisztelettel N.-Váradon 1897. febr. 20. Rátkay József.

*** Fül-, tő-, mirigy-lob terjedt el a köröst a r. j. a n. iskolásgyermekek között** annyira, hogy a körorvos tegnap tartott iskolai havi vizsgálat alkalmával 18 növendéket hazaküldött az iskolából és konstátálta, hogy a betegség, mely ugyan enyhe lefolyású, de elhanyagolása esetén tovább fejlődhetik, — járványszerűleg lépett fel. Megelőző napon a tanító 22 dagadt arczu gyermeket küldött haza, akik szintén fül-, tő-, mirigy-lob következtében kénytelenek az iskolából elmaradni — bár rövid ideig tartandó felgyógyulásokig.

*** A nőemancipáció a vármegyeházán.** Az emancipáció korszakát éljük, a mielőtt csak a Tengertul volt megengedve, gyorsan hódít a vén Európában: a nők tehát tért foglalnak mindjebb s a családi élet körén kívül versenyre kelnek a munkában az »erősebb nemmel.« A gyenge nők a posta-távirdán, a pénztáraknál már korábban helyet kértek és nyertek; megjelennek a bonceszatloknál és a kórágynál — s nem irtóznak a — velocipédttől. — Biharvármegye ódon székházában tegnap mosolygó, derült hangulat volt; a tél »tavaszi« verőfény kaczerában kacintgatott be a máskor elég zord »burokba,« mintha valami szokatlan látványban gyönyörködne. Különösen az egyik terem volt az érdeklődés központja, mindenkinek volt valami keresni valója a teremben. S nem is lehetett ez másként, mert még olyant a vén ház ódon falai sem láttak, a mi történt. A haladás utat tört a vastag falakon s megjelent az első nő irnok. Egész komoly a dolog. Biharvármegye alispáni hivatalánál egy kedves, okos leányt Sz. S—t alkalmaztak, akinek a kezei alatt már tegnap gyors egymásutánban teltek apró gyöngy betűk az ívek. . . . Ha majd valamikor ilyen tisztviselők között lesz a választás!

*** Penkert Mihály jubileuma.** Az »Érmelléki Takarékpénztár« érdemduz igazgatója, mint már említettük, ma tartja 20 éves jubileumát. E rokonszenves, közönséges és be-

csülésben álló takarékpénztári igazgató, ki mindég odaadással és páratlan lelkiismeretességgel képviselte városa és köre érdekét, ma méltó ünnepeletésnek lesz kitéve. Arczképét délben fogják leleplezni a tak. pénztári épületben, aztán bankettre fognak összegyűlni, melyre a részvételi jegy ára 2 frtban lett megállapítva.

*** Zubovich százados Krétában.** A »Nograd-Honti Ellenzék« írja, hogy Zubovich Feodor százados, a szárazföldi torpedó híres feltalálója, ott hagyta a szép verőcei kastélyt s egyenesen Kréta szigetére utazott, hogy ott csapatot szerezzen a keresztények védelmére. A hír, hogy ugy mondjuk, kissé exotikusan hangzik, de ha való, akkor Ausztria-Magyarország hadereje mindenestre nagyobb számmal lesz képviselve az eddigi harminczöt szál tengerésznél, másrészt pedig, mivel Zubovich százados a honvédség kötelékébe tartozik, a lázadó szigeten az angol, francia, olasz, német, orosz, török és görög komandók közt magyar vezényszó is fog elhangzani.

*** Szabad Izrael.** A Szabad Izrael nevű új zsidó felekezet nemrég szervezett hitközséggé alakult s most alapszabályainak végleges jóváhagyását várja a kulturminisztertől. Kondor József dr. az új hitközség főabbija a következő tíz pontban foglalta össze a hitközségnek eltérő hitelveit:

Mem hisznek a Messiás eljövételében; nem hisznek a testnek föltámadásában; nem hisznek a talmud dogmatikus erejében; az istentiszteleteket csakis magyar nyelven kell végezni; az istentiszteleteket szombat helyett vasárnap kell megtartani; szombaton csak a fáradságos munka essék tilalom alá; böjti nap egy évben csak egy legyen; a szertartásokat alaposan kell reformálni; a vegyes párok vallási szankeziójának megadása; az ujszülött fia vallási fölavatása áldás áltai történjék.

A Szabad Izrael-hitközség központi irodájában eddig 1400-an jelentkeztek; ezek között vannak iparosok, kereskedők, tanárok, orvosok, ügyvédek, sőt egy országgyűlési képviselő is.

*** Nazarénus államhivatalnok.** A pestvidéki törvényszékhez e hónap e jén telekkönyvvezetővé léptették elő Kaszner Antal irnokot, a ki az elnök előtt jelentkezett is, hogy átveszi a hivatalt, de egyuttal kijelentette azt is, hogy hivatali esküt nem tesz, mert időközben nazarénussá lett. Hiába figyelmeztette az elnök, hogy államhivatalt eskü nélkül elfoglalni nem lehet, a telekkönyvvezető megmaradt elhatárolása mellett. Az elnök jelentést tett a dolgról az igazságügyminiszternek, a ki tegnap érkezett leiratában három heti meggondolási időt adott a nazarénus hivatalnoknak.

*** Hangverseny.** Ma délután 5-től 7-ig lesz a »Fekete Sas« szálloda disztermében a már tegnapi számunkban jelzett Luongo Francesco zene és daltársulatának hangversenye. A műsor igen válogatottan lett összeállítva ugy, hogy a közönség műizlése teljesen ki lesz elégitve.

M ű s o r:

Taranti Tarantella. Brignola ur tenorista.
Vocea bella. Grieco Anna k. a.
Tarantella. Franco P. ur, komikus.
Exelsior tipegő, az összes hangszerek által.
E-catapsme. Grieco Anna k. a.
Ancellurz. Brignola ur tenorista.
Magyar induló az összes hangszerek által.
Duett. Grieco Anna k. a. és Franco ur komikus.
A maccaroni, humorisztikus dal. Franco ur.
Santa Lucia Luongo F. ur, bassista.
E-bersaglier. Brignola ur.
Zig-Zag. Grieco Anna k. a.
Süt a mama. Magyar dal.
Dal. Franco ur komikus.
Funiculi-Funicula (Jambo). Brignola ur.
Cavalleria rusticana. (Intermezzo).
Duett. Grieco Anna k. a. és Franco ur komikus.

*** Örült az utezán.** Egy csavargó Tóth Miklós tegnap a »Hungária« malom környékén óriási patáliát csapott. Mindent összetört, ami csak utjába akadt. Végre sikerült megfékezni. Össze-vissza beszélt s kisült, hogy örült. Súlyos betegen szállították be a közközházba.

* **Egy hadi ujság.** Valódi typografiai ritkaság és unikum az ujság írás terén a kubai felkelők hadi hírlapja, melyből csak legutóbb jelent meg a tizenharmadik szám. A lapot »La Independencia«-nak hívják. Páratlan az a sok akadály és nehézség, melylyel ezt a lapot előállítják. A szedő, aki egyuttal szerkesztője is a lapnak, úgy készíti lapját, hogy a ló nyakát pokrócczal beburkolva erre erősíti rá a bőrből készült szedőszekrényt s mialatt a kubiai szabadsághősök az ellenség ellen vonulnak, a szerkesztő ur lóháton követve a csapatot utközben szerkeszti össze a röpirat formájú 8 oldalas ujságot. Ünnepszámba megy, ha a vállalkozó Guttenbergfi a zöld pázsittal cseréli fel a ló hátát; mert a szabad mezőn már sokkal kedélyesebben megy a szerkesztés, mint a ló, vagy öszvér hátán. Egyébiránt már sokszor az a rosszabb eset is elő áll, hogy a szedőszekrényt a puskával kell felcserélnie a szerkesztőnek, de hiába, ez már egy hadi ujság szerkesztőjének a deputátumába tartozik. A mimár most az ujság nyomtatását illeti, ez egy faszajtón, a présen történik, mely nagyon hasonlít azokhoz a sajtókhöz, melyen a kubai paraszttok a sajtót préselek. A zseniális szerkesztőnek, aki egyuttal szedője és gépmestere is a lapjának, Jozé Guniót a neve. A lap dolgozó társai gyanánt 19, a kubai mozgalmakban kiváló szerepet vivő személy van megnevezve. A »La Judpendencia« hivatalos lapja a kubai forradalmi kormányának.

* **Krétaí vicez.** Mivé lett György herezeg, mikor Kréta szigeténél hajóival meg kellett állnia? Szerencsétlen flottás.

* **Lövés az utcán.** Timsmith Géza 16 éves mázoló tanuló, anyja lakásáról egy revolvert esent el és elvitte az iskolába, hol mutogatni kezdte. Hazajövet egyik társa kérte, hogy mutassa meg. Kossuth-utcán el is vette és nézegették, hogy milyen jó lesz mindjárt ezzel vadászni. Eközben elsült és a »Hajnal«-féle házban levő pálinkás bolt ablakán a golyó befürödött és az üvegdarab egy alkalmazott szemét megsértette. Szerencsére komolyabb baj nem történt.

* **Lovarda.** Ma a lovardában két nagy díszelőadás lesz délután és este s mindkét előadáson az összes művészek fel fognak lépni. Most van uton a párisi Napoleon lovárdának 5 év óta szerződött Jokey lovaglója Alexander, ki a jelenkorak legszebb, legjobb és legesimább Jokey lovaglója. A napokban fog fellépni Nagyváradon.

A főkapitány párbaja.

— Saját tudósítónktól. —

Budapest főkapitánya, Rudnay Béla, nógármegyei főispán korában pisztolypárbajt vívott Szcitovszky János alispánnal. Az 1895-iki alispánválasztáson zördültek össze. Az ellenzék a melynek Szcitovszky volt a jelöltje, azzal vádolta a főispánt, hogy a szabadelvű párt jelöltje, Török Zoltán érdekében korteskedik. Az eset szóba került a parlamentben is, a hol Apponyi Albert gróf interpellációt intézett a belügyminiszterhez a főispán erőszakoskodása dolgában. Az interpellációban kijutott a megyei közigazgatási bizottságnak is, a mely decemberi ülésén visszautasította Aponyi vádját s ugyanakkor Rudnay olyasmit mondott, hogy a ki Apponyit informálta, az rágalmozó. Ezért a nyilatkozatáért Szcitovszky provokálta a főispánt. Segédekül Elek Gusztáv honvéd huszárezredes és Ivánka Oszkár országgyűlési képviselőt választotta, a főispán pedig Münnich Aurél és Gajári Ödön országgyűlési képviselőre bízta a dolgát. A segédek pisztolypárbajban állapodtak meg, kétszeri golyóváltással. December nyolczadikán folyt le a lovagias mérkőzés a Ludovika Akadémia lovagló termében s mindkét fél sértetlen maradt.

Ezt az affért ma tárgyalta a budapesti büntető törvényszék Lenk Gyula elnöklésével. Az ügyészséget Szaffka Dénes alügyész képviselte.

Rudnay és Szcitovszky pontosan megjelentek a tárgyaláson, a segédek közül azonban csak Elek Gusztáv és Münnich Aurél jött el tíz órára, a mikor a tárgyalást megkezdték. A másik két segéd az ítélet kihirdetése után érkezett.

Először a segédek hallgatták ki.

Az Elnök (Elek Gusztávhoz): Ön vezette a párbajt?

Elek: Én.

— Mik voltak a föltételek?

— Biz én erre már nem emlékszem,

— A békéltetés megtörtént?

— Igen.

— És a bárbaja szabályszerűen folyt le?

— Igen.

Münnich Aurél országgyűlési képviselő ugyanezt vallotta. A párbaj föltételei voltak: harmincz lépés távolság öt-öt lépés avanszszal s kétszeri golyóváltás.

Most a vádlottakat hallgatta ki az elnök.

Első sorban Rudnay Béla főkapitányt.

Az elnök: Mondja el kérem, mi adott okot a párbajra?

Rudnay: Nógármegyeében, amikor én még főispánja voltam, erős hullámokat vert az alispánválasztás. Az egyik jelölt Szcitovszky János a volt alispán, a másik Török Zoltán volt. Nekem, mint főispánnak, természetesen exponált állásom volt a választáson s az egyik alispán-párt azzal a szemrehányással illetett, hogy nem egészen objektíve vezetem a választást. Ebből folyólag Apponyi Albert gróf interpellációt is intézett a belügyminiszterhez, melyben azzal vádolt engem s a közigazgatási bizottságot, hogy Szcitovszky ellenfele érdekében egyoldalú intézkedéseket tettem. Mi ezt a vádat nem láttuk meg okolva s a közigazgatási bizottság ülésén felszólalás történt, hogy a vádat vissza kellene utasítani. Részemről annak adtam kifejezést ezen az ülésen, hogy az interpelláció nem helyes információ alapján történt, a mit Szcitovszky úgy értelmezett, mintha azt mondtam volna, hogy aki Apponyit informálta, az rágalmozó. Ezért provokált.

— A segédek egyenesen fegyveres elégtételt kértek?

— Nem, csak elégtételt. És én ebben elmentem odáig, ameddig lehetett, kijelentvén, hogy szavaim egyáltalában nem vonatkoztak Szcitovszkyra.

— Mik voltak a párbaj föltételei?

— Kétszeri golyóváltás, harmiocz lépés távolságról. A helyet, a hol fölállottunk fehér zsebkendővel jelölték meg.

— Ki tette az első lövést?

— Szcitovszky lőtt volna először, de pisztolya csütörtököt mondott. Én ezt látva, az első lövés jogával nem éltem, másodsor pedig a levegőbe lőttem.

— Sebesülés nem történt?

— Nem.

Azután Szcitovszky Jánost hallgatták ki.

Az elnök: Ugy történt a dolog, a hogy Rudnay ur elmondta?

Szcitovszky: Igen.

— Csakugyan azt vette magára nézve sértőnek, a mit Rudnay a közigazgatási bizottságban mondott?

— Annak kellett vennem, mert én úgy hallottam, hogy Rudnay aljas rágalmozónak nevezte azt, a ki Apponyit informálta.

— Volt arról tudomása, hogy Rudnay más elégtételt is ajánlott föl?

— Erről csak a tárgyalások befejezése után értesültem.

— Lőtt ön?

— Az első lövésem csütörtököt mondott,

a második lövés előtt pedig, látván, hogy Rudnay a levegőbe lő, leeresztettem pisztolyomat.

— Kibékültek?

— Akkor nem, de később kibékültünk.

A bizonyító eljárást ezzel befejezték, és Szaffka kir. alügyész előterjesztette indítványát, a vádlottak megbüntetését kérve párviadal vétsége miatt.

Rudnay és Szcitovszky nem kívánt védekezni.

A törvényszék a párviadal vétségében vétkeket nyilvánította a vádlottakat s egyenkint három napi államfogházra ítélte őket. Súlyosító körülménynek vette a bíróság a kétszeri golyóváltást, enyhítőnek, hogy az eset a választási izgalmak alatt történt, hogy azt az ország színe előtt tárgyalták, s így a felek nagyobb erkölcsi presszió alatt állottak s végre, hogy a párbajnál egymással szemben humánusak voltak.

A két vádlott, valamint a királyi ügyész is megnyugodott az ítéletben.

Születési és halálozási statisztika.

Nagyvárad város népessége, az anyakönyvezetők hivatal bejegyzése szerint az elmúlt héten feltűnő szaporodást mutat, amenyiben a születések száma tetemesen felülmúlja a halálozásokat. Febr. 14-től 20-ig.

Született 19 fiu és 23 leány, összesen 42 gyermek;

elhalt 7 férfi és 12 nő, összesen 19 egyén és két halva született gyermek.

A szaporodás tehát 21.

Az elhaltak névsora a következő:

Koródi Sándorné, Weinberger Lipótné, Tóth Lajos, Nagy Traján, Hadala László, Puje Mária, Dávid Péter, Szájerfmann József, Mező István, Antal Ferenczné, Lengyel Mária, Munár János, Kovács Mária, Simon János, Weisz Simon, Schenker Sándor, Balogh József, Kovács József, Kovács Sándor és 2 halva született gyermek.

IPARÜGY.

Az ipartestület előjárása f. hó 18-án Bertsey György elnökle alatt tartott rendes havi gyűlésében a következő ügyekben határozott:

A mult ülés jegyzőkönyvének felolvasása után a pénztárnok jelentése szerint 1746 frt. 66 kr. bevételből 488 frt. 74 kr. kiadás levonásával a pénztári maradvány 1267 frt. 92 kr. volt.

A rendőrkapitányi hivatal mint iparhatóság által a január hóban tartott közgyűlés jegyzőkönyvében foglalt határozatok és választások jóváhagyása tudomásul vétetett. Az iparos körnek a menházban egy iparos eltartására tett alapítványért, ugy özvegy Szeghalmi Bálintnének néhai férje nevében tett alapítványra befizetett 100 frt. valamint a biharmegyei kereskedelmi ipar és hitel termény bank, a biharmegyei takarékpénztár és a polgári takarékpénztár igazgatóságai által az elaggottak alapjára tett 25—20, és 20 forintos adományokért elősmerő hálás köszönetek szavaztattak.

A folyó évi június hóban rendezendő iparos tanoncz munka kiállításra vonatkozó elnöki intézkedések jóváhagyattak.

A testületi házakra felvett kölcsön tartozásból 1000 frt. tőke és 270 frt. kamat törlesztése jóváhagyatott ennek alapján a tőke tartozás 18000 frtra lett leapasztva.

A menházi II-ik és III-ik bérlakások 3 évre 300. és 220 frt. bér mellett kiadattak.

A pénztárnoki állás esetleges időközi ideiglenes betöltésével az elnökség bizott meg Szabó József szűrszabó azon kérelmével, hogy a piaczi vásár áruló helyek rendeztesse-nek, az illetékes hatósághoz utasított.

Benei Gábor beteg asztalos iparosnak öt forint segély kiutaltatott.

EGYESÜLETEK.

A sakkör ülése. A nagyvárad-i sakkör igazgatótanácsa tegnap ülést tartott a város-ház kistermében. Elnök: Szász Ágoston be-terjesztette, hogy újabban Des Echerolles Kruspér Károly, Széchenyi Jenő kanonok, Farkas Arnold, Löffler Károly, dr. Szöllösy Ernő, Tikos Sándor és Szilárdy Ernő jelentkeztek tagokul. A kör alapszabályai jóváhagyva leérkeztek s kapcsolatban elnök tudatja, hogy a kör elnöklése elállott azon tervétől, miszerint a Casino helyiségében kérnek a sakkörnek otthont s dr. Hoványi Gyula alelnök ajánlatára elhatározták, hogy az Alacs és Ritter-féle kiváló nevű cukrázda helyiségében, a hol megfelelő külön terem áll a kör rendelkezésére, lesz a sakkör otthona. A további teendővel az alelnököt bízták meg. Kimondotta az igazgatótanács, hogy a tagok részére törzkönyvet nyit s az alapszabályokat kimutatják. Az új helyiséget a jövő héten felavatják.

Meghívó.

A nagyvárad-i ipartestület ifjúságának önképző egylete tisztújító évi közgyűlést f. hó 21-én d. u. 3 órakor tartja meg, minek folytán felkérjük az egylet tagjait, valamint az egylet iránt érdeklődőket, hogy a jelzett időben minél nagyobb számban megjelenjen sziveskedjenek.

N.-Váradon, 1897. évi febr. hó 20-án.

Tenkey József, Bertsey György,
jegyző és könyvtáros. elnök.

Meghívó. A »Biharmegyei és Nagyvárad-i Nőegylet« választmányi tagjait és védőhölgyeit van szerencsém a f. évi február hó 24. napján d. u. 3 órakor a biharmegyei és nagyvárad-i nőegyleti Erzsébet árvaházban tartandó választmányi gyűlésre meghívni. Nagyvárad, 1897. február hó 20-án. Özv. báró Gerliczy Félixné elnök.

SZINHÁZ ÉS MŰVESZET.

Jatekrend a Magy. Kir. Operaház 1897 február 22-től 1897. február 28-ig. A várszínházban: Hétfő A fekete dominó. Kedd André Chénier Szerda A rászédet kadi. A piros cipő. Csütörtök Ördög Róbert. Péntek Nincs előadás. Szombat Rajna kincse. Vasárnap A rászédet kadi. A piros cipő.

Színészlet Székelyhidon. A közönség általános érdeklődése mellett működik Székelyhidon Fekete Miksa társulata. Az eddig színre hozott darabok a következők: »Szultán«, »Vasember«, »Télien«, »Béni bácsi«, »Nap és Hold«, »Boldog asszony templom harangozója«, »Zsidó honvéd«, »Ripp van Vinkle«, »Lili«, »Dolovay nábob leánya« stb. Több ideig szándékoznak még Székelyhidon maradni, aztán Szalontára, vagy Ér-Mihályfalvára mennek át.

MULATSÁG.

A „Csarnok“ cotillion-estéle

— Február 20. —

A jóhírű szórakoztató estéleeknek tegnap a Keresk. Csarnokban egyik utolsó előtti sikerültje folyt le cotillionnal egybekötve.

Farsang végén vagyunk s kifogytunk már a sok dicséretből s a legjobban sikerült mulatságra nem találjuk meg a kellő kifejezéseket.

Igy vagyunk a tegnapi estélelyel is. A jelenlevő közönség talán sohasem fogja feledni, oly pompásan sikerülttől varázsolta Mezey Mihály és Kunz Gusztáv páratlan jókedélye, melylyel a cotillion figurákat rendezték.

Érdekes csecse-beccék, csörgős sapkák, sipok stb. voltak változatos tarkaságban. Különféle álarczosok, holló, bagoly, macska stb. folytonos érdeklődésben tartották a közönséget.

Az ezermester »Miska« ezuttal is kitett magáért genialis gondolataival.

Az estélyről szóló referadánkat azzal fejeztük be, hogy kár volt több ily estét nem rendezni.

A zenét Hamza Gyuszi zenekara szolgáltatta, a 37-ik ezred zenekarával egyetemben.

Jelen voltak:

Asszonyok: Kunz Gusztáé, Huzella Gyuláné, Janky Józsefné, Steierr Arminné, Radó Ignáczné, Stern Mártonné, Steiner Benjáminné, dr. Szonnenfeld Zsigmondné, Grüner Józsefné, Krugstein Izidorné, Mihely Pálné, Oeszterreicher Dávidné, Feiss Manóné, Grósz Albertné, özv. Grünfeld Sándorné, Bügler Vilmosné, Jakabné, és Zsigmondné, dr. Nemes Aronné, Böszörményi Lipótné, Moess Károlyné, Lövy Józsefné, Atzél Zsigmondné, Aufrecht Manóné, Várad-i Mórné, ifj. Kohn Ignáczné, Schwartz Mártonné, Steiner Benjáminné, Fényes Manóné, Kepes Samuné, Wekszler Adolfné, Lövy Ignáczné, Spitzer Bernáthné, Fényes Józsefné, Fischer Sámuelné, dr. Várnay Ferencné, Diósy Lajosné, Leipnik Antalné, Dukesz Lajosné, Laszky Arminné, dr. Bartha Ferencné, Schönfeld Lajosné, Schwartz Miksáné.

Leányok: Aufrecht Ilona, Böszörményi nővérek, Kohn Gizella, Krugstein Irén, Auspitz Rózsika és Malvin, Klein Irén, Klein Szidi, Sonnenfeld Hedvigh, Dukesz Teréz, Várad-i Margit, Schwartz Margit, Grűbek nővérek, Reismann Vilma, Rigler Irén, Grünfeld Lujza, Reismann Vilma, Goldstein Irén, Grüner Leonóra és Giza (Bojt).

A postások táncestéle. A nagyvárad-i posta altisztek és szolgálk táncestéle tegnap kitűnően sikerült a Zöldfa szálloda termeiben. A közönség zsufóiasig megtöltötte a termet s pompás kedvvel folytatták a táncot világos reggelig. A szép mulatságon Schöpplin Ágoston igazgatóval az összes posta-táviradai tisztek és főtisztek megjelentek, nagyrészt családjakkal. A rendezőség Földessy Károly felügyelő nejének szép csokrot adott át. Czeglédy S. vendéglős izletes konyhája és kitűnő italai dicséretet arattak.

Jelen voltak:

Asszonyok: Karsay Lászlóné, Szilágyi Lajosné, Nyilas Károlyné, Pulman Istvánné, özv. Csapó Sámuelné, Futó Sándorné, Szalay Gáborné, Farkas Imréné, Kóta Józsefné, Bancsik Bálintné, Nagy Zsigmondné, Schobel Jánosné, Soós Jenőné, Varju Mihályné, Nagy Józsefné, Kocsis Gyuláné, Bereczky Lajosné, Debreczenyi Imréné, özv. Kiss Sándorné, özv. Vazárné, Handzi Józsefné, Fekete Lajosné, Gulyás Jánosné, Kiss Zsigmondné, Krausz Lőrinczné, Tóth Lajosné, Kalmár Lajosné, Spák Jánosné, Hari Péterné, Velnér Mária, Kökényesi Károlyné, Karácsony Jánosné, Bere Zsuzsa, Csohán Miklósné, Germán Sándorné, Horváth Józsefné, Hadadi Gyuláné, Földessy Károlyné, Komáromi Ölné, Melán Józsefné.

Leányok: Sipos Mariska, Kecskeméti Erzsé, Némeli Erzsé, Gergely Róza, Ruszkás Mari, Bauer Irma, Kökényesi Irma, Szép Klára, Keresztes Mari, Birizdan Róza, Fonagy Mariska, Birizdó Mariska, Orián Gizella, Bátor Ilona, Kiss Juliska, Rácz Mariska, Rácz Emma, Pataky Zsuzsi, Kozma Eszti, Bradkarb Mari, Horváth Róza, Hadadi Erzsike, Komáromi Vilma, Antal J., Karsay Margit, Zagó Ilona, Tarnak Ilona, Diellen Ágnes, Szalay Róza, Elek Honka, Venyige Ilona, Biró Etelka, Vámosi Jolán, Vámosi Etelka, Hegedüs Erzsike, Bodnár Juliánna, Bittera Irma, Gulyás Teréz, Krausz Eszti, Krausz Mariska, Pető Zsuzsanna, Taraczky Juliánna, Lahinczy Mariska, Schwarcz Teréz, Marconicz Etelka és Róza, Szamódi Teréz, Szabó Etelka, Bibiczky Erzsike, Csige Eszti.

A »Gazdakör« balja. A ma megtartandó gazda-bál teljes joggal igényelheti magának az »érdekes« jelzést. Csaknem páratlanul fog állani ez a mulatság a bálak sablonszerű sorozatában abban a tekintetben, hogy a rendező egylet jellege teljesen kifejezésre lesz juttatva a külsőségekben. Így pl. a táncterem gazdasági jelvényekkel lesz körös-körül dekorálva, maguk a rendezők is egészen stilszerű jelvényeket viselnek, melyek egy-egy aranykalászból és buzavirágból álló csokrot képeznek felére selyem szalaggal összekötve. A választmányi tagok piros bordó bársonnyal bevont gombokat viselnek jelvényül, melyre szintén a jelképes aranykalász és buzavirág van selyemmel kihímezve. A bál iránt nemcsak városunkban, de a környék birtokos osztályában is oly nagy érdeklődés nyilvánul, hogy a nyomtatott jegyek kevésnek bizonyultak, ami a legjobb garancia a derék egylet első báljának fényes sikerére nézve.

Jótekönyv czélú bál Pecze-Szöllösy. A pecze-szöllösi gőzsörgyár személyzete f. hó 28-án szegény gyermekek felruházására jótekönyvczélú bált rendez, melyre a következő meghívót bocsátották ki: Meghívó. A nagyvárad-szöllösi gőzsörgyár személyzete a p.-szöllösi szegény gyermekek segélyező egylet javára 1897. évi február hó 28-án a »Jépcince sörgyári« vendéglő helyiségében zártkörű-táncestélyt rendez, melyre kívül czimzett és b. családja tisztelettel meghívatik. Kezdeté 8 órakor. Belépti-díj: személy-jegy 2 korona. — család-jegy (3 személyre) 3 korona. Felülfizetések a jótekönyvczél iránti tekintetből köszönettel vétetnek.

Farsangi naptár.

Február 21. A várad-velencei Gazdakör bálja.
21. Nyomdászok zártkörű táncestélye Karger Sándor vendéglőjében.
24. Hirlapírók hangversenye.
27. Tiszti estéle a Kereskedelmi Csarnok helyiségében.
Márczius 1. Kath. kör táncestélye saját helyiségében.

Igazságszolgáltatás.

Elitéit testvérgyilkos. Vajda József asszonyvásári lakos, a várad-i vásárra akart bejönni. Pénze azonban nem volt s jómódu bátyjától Vajda Gyulától próbált kérni. Ez azonban megtagadta öcsese kívánságát. Vajda József azonban nem nyugodott meg ennyiben s mikor bátyja kiment a szobából, a fiókból 30 frtot ellopt, aztán lement az istállóba. Öcsese már ekkor reggelizett s követelte vissza a pénzt. Erre felugrott Vajda József és a két bátyja nyakába szurta, ki azonnal meghalt. A nagyvárad-i kir. törvényszék, tegnap tartotta meg ez ügyben a végtárgyalást. A vádlott azt állítja, hogy elhunyt testvérenek csak a vállát akarta megszurni a reggeliző késsel. Teljesen meg van törve s könyezve ült a bíróság előtt. Böhm Jenő kir. ügyész szándékos emberöléssel vádolta, azonban a kir. törvényszék csak halált okozó testi sértésben mondta ki bűnösnek és négy évi fegyházra ítélte.

Fiatol tolvaj Egy fiatal gyermekember állt tegnap a törvényszék előtt. Koszta Iszagnak hívják s több rendű lopással volt vádolva. A kir. törvényszék rövid tanácskozás folytán többszörös lopás büntetésben vétkesnek mondta ki, de tekintetbe vette a büntetésnél fiatal korát. Így össz büntetésül 1 és fél évi börtönrre ítélte.

REGÉNY-CSARNOK.

Rab-szerelem.

Francia regény.

5.

A dörgő hangja parancsra két fogoly szaporán futásnak eredt s Seurrot dühösen kapta kézbe az átnyújtott éles fejszét s a nélkül hogy sokat gondolt volna az erdőtilalomalommal az erdőtéljes fát gyökereinél forgácsolni kezdte.

Az első csapásra a fa tetejétől aljáig megrendült de Griotte azért ott maradt helyén. A csapások gyors egymásutánban ismétlődtek a fakéreg szertesét repült s az izzadság vastag cseppekben gyöngyözött az ár homlokán. A két fiatal fogoly kiket e látvány szerfelett

gyönyörködtetett érdekek kísérte a fatörzs kivágásának munkáját. Tompa recsegés hallatszott s a fa féloldalra kezdett hajolni Griotte megdölgölvén hogy két rossz közül jobb a kisebbiket választani lecsuszott az ágak közt s mintegy 2 méter magasságból leugrott a puha moh és levéllel fedett földre.

Gazember, hörgő Seurott, majd megtanítlak én velem dacolni s megragadva karjánál. Régente városi rendőr volt s karjaival úgy tudott szorítani mint egy esztergapad csiptetője.

Egyik kezével hatalmasan megszorogata a remegő rabot, ujjai összeszorultak úgy hogy Griotte megremegett.

Hát titokban kell neked dohányozni? folytatá az őr, minden szavát egy-egy ütéssel kísérve s kifordítá a rab zsebeit, melyekből két-tört cigarettá darabok hulltak ki. Hol lop-tad rá a pénzt?

Kaptam, tiltakozott Griotte erősen.

Hallgas! . . . akasztófavirrag! . . . Holnap majd tisztába hozzuk a dolgot, majd ha az igazgatóúr visszajön . . . majd ott roghatsz a börtönben. Addig is, ma este csak száraz kenyert kapsz vacsorára.

A délután szomorúan folyt le Griottera néve. Mikor este kilencz órakor végig nyult kemény fekvőhelyén éhes gyomorral, elcsigázott testtel, keserűen gondolt vissza a lefolyt nap nyomorúságairól a holnapi napi esztétőségekre. Az igazgatót másnap reggelre várták, ki kérhetlenebb volt mint az őrök. Griotte nem egyszer tapasztalta, hogy a szolgálat e rettenetes feje mennyire szokta büntetni a fegyelem legkisebb megsértését.

Nem, gondolta magában összehuzva magát az ágyon, elég volt, nem fogom bevárni visszatérését.

Ismét a szökés eszméje kezdte nyugtalanítani. A foglyok háló szobája rozsul volt bezárva, az őrök mélyen aludtak éjfél tájban esetleg sisonhat lekuuszhatik a falon s elmene-külhet az ordóbe. Olyan kalam volt melyet meg lehetett kísérteni . . . Beált a sötét éj. Griotte remegő szívvel hallgatta, hogy mint teszi meg körutját ajtaja előtt az egyik őr, aztán mint vetkőzik le s mint dobja magát nagy lomhán ágyára. — Óvatosan mint egy macska kelt fel ágyából Griotte, felhúzta nadrágját és mellényét, nyakába akasztotta összekötöt cipőit, aztán lábujjhegyen, visszafojtott lélekzettel ment egy kis ablakig, melyet nyitva hagytak a szoba szellőztetése végett, felkuszott az ablakba s letekintett az első emeletről. Lent a júniusi éjszaka felhomályában zöldeges vete-mény ágakat vett észre. Kilehetett venni, hogy a kert nem rég volt öntözve s az éjjeli harmat is már leszált, tehát puhának kellett lennie a földnek. Az ablak keresztvasába kapaszkodva óvatosan kibújt s hirtelen eleresztette magát. Szerencsére káposzta fejekre esett, melyek nagyon enyhítették az esés súlyát. Felkelt, megtapogatta oldalát s hallgatózott. Mély esend volt körülötte, csupán a kert alatt keresztül folyó Anbe csendes locogása hallatszott, mely az ezüstös hold sápadt fényétől megvilágosítva, lágyan haladt tovább mentében. A folyó partja mentén lement elért odáig, hol az Anbe elhagyta a partot, beugrott a vízbe, mely csak térdig ért s nemsokára a mezőn volt.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK.

A király cap-martiui utazása.

Bécs, febr. 20. (Saját tud. táv.) Király ő Felsege a legujabb megállapodások szerint kedden vagy szerdán utazik a királynéhoz Cap-Martinba.

Fejérváry a katona törvényszék elnöke.

Budapest, febr. 20. (Saját tud. táv.) A »Magyarország« hire szerint báró Fejérváry Géza honvédelmi minisztert király ő Felsege legközelebb a legfőbb katonai törvényszék elnökévé nevezi ki.

Háboru Kréta szigetén.

Mai távirataink ismét háborus jellegűek. Hivatalosan jelentik, hogy a Kréta szigetén folyó harc egyre nagyobb méreteket ölt s a két fél között támadt konfliktus csaknem elkerülhenné teszi a háborút közöttük. Vassos, a görög vezér a vukoli bástyát bevéve, most az akrotiri félsziget előtt áll csapataival. E félsziget a Suda- és Kanea-öblök között fekszik, mely két öblöt a nagyhatalmak hajói megszállták. Az igaz, hogy a hajók ágyui nem hatnak a félsziget erdős fensíkjaig, de azért könnyen megeshet az összeütközés. A hatalmak egy része sürgeti is a görögök feltartóztatását, de az események oly gyors egymásutánban követik egymást, hogy a hatalmak lassu tanácskozása nem bír azoknak nyomába lépni, még kevésbé azokat megelőzni: Végre is nem marad más mód hátra, mint szabad folyást engedni a harcoknak a törökök és görögök között és a zöld asztal mellől a vértől piros csatatérre vonulni.

A helyzet legujabb képe következő táviratainkban van vissza tükrözelve:

A görögök hadműveletei.

Athén, febr. 20. (Saját tud. táv.) A vukoloi bástyának bevételéről a következőket jelentik: **Az ütközet folyamán görög részről 11 ember esett el és egy hadnagy nehézségekkel kapott. A törökök közül 100 maradt a csatatéren 250 pedig foglyul esett.** A »Pineos« görög aggnaszádót egy újabb parancsesal Rothymro- és Kaneába rendelték a kaneni muzulmánok a kormányzó palota körül tanyáznak. Sitia és Mazanbello tartományban a keresztény és mohamedán foglyokat kölcsönösen kieserelték.

Athén, február 20. (Saját tud. táv.) A »Hydra« és »Alfeios« görög gőzösök ma este egy oldalmozdulatot téve Milóba mentek szénrakományért. A görög konzul újabb hajókért sürgönyözött.

Kanea, febr. 20. (Saj. tud. táv.) **A konzulok 12 órai idő haladékat adtak a Halappa előtt táborzó keresztényeknek arra, hogy az ezen város külső erődinek megtámadásával felhagyjanak, Vassos ezredes most valószínűleg Plataniában tartózkodik.**

Athén, febr. 20. (Saj. tud. táv.) A »Thesalia« és »Hera« nevű hajóknak az élelmiszer beszerzésben történt akadályoztatása úgy látszik csak a nagyhatalmak által megszállott területekre nézve áll. A törökök Rethymnóban tovább folytatják a keresztény házak kifosztását. Európai matrózesapatoknak semmi nyoma. A konzulok egyre-másra sürgetik a hadihajók ide küldését.

Athén, febr. 20. (Saj. tud. táv.) A kamarában beterveztette a miniszterelnök a **törvény javaslatot, mely a krétai felesleges görög konzulság megszüntetéséről szól és az 1891. 1892. korosztályokat behívja.**

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.) Athénből érkezett táviratok szerint a görögök elfoglalták a Vukolics erősséget, három hallott és 11 sebesült veszteséggel. A törököknek 130 halotjuk van. Ugy látszik, hogy a hatalmak hangulata feljűk hajlik.

A görög király ezéjja.

Budapest, febr. 20. (Saj. tud. táv.) Koppenhágai sürgönyök szerint György

görög király táviratot küldött a dán királynak, a melyben kijelenti, hogy nem nyugszik addig, míg Kréta bekebelezését Görögországba el nem érte.

Angolország magatartása.

Budapest, febr. 20. (Saj. tudósítónk táv.) A Reutter ügynökség jelentése Konstantinápolyból: A krétai kérdés nevezetes stádiumába jutott Salisbury-nak a nagyhatalmakhoz intézett körlevelével. E szerint az angol kormány, mielőtt Görögország ellen fellépne, tudni kívánja a **többi nagy hatalom szándékát Kréta jövőnk alkotmányára nézve, mert a legutóbbi reformok nem megfelelők a mai viszonyok közt. Salisbury Kréta autonómiaja mellett van. Bizonyos, hogy e tekintetben Olaszország is egy állásponton van Angliával. Addig tehát míg ez az ügy el nincs intézve, Görögországnak semmi bántódása nem lesz.**

IRODALOM.

A földművesnép helyzete.

Valahára nálunk is kezdenek terjedni nemcsak a szövetkezetek, hanem a *gazda körök* is. Egy ilyen egyesület megalakítására kérnek a következő sorokban segítyt. Szívesen adunk helyet e kérelemnek már csak azért is, mert e sorok világot vetnek a magyar gazda és földműves szomorú helyzetére, melyen segíteni első sorban épen ezen egyesületek vannak hivatva.

Minden igaz hazafinak vérző szívvel kell látnia a földművesnép pusztulását.

Maholnap elmondhatjuk Vergiliussal: Új telepések jönnek helyetekbe, régi gazdák vándoroljatok ki. Hiszen a hivatalos kimutatás szerint 1895-ben 15.547 ember vándorolt ki Magyarországból, 1881—1895-ig pedig, tehát tizenöt év alatt 255.513 hagyta el a hazát, tehát több mint egy negyed millió életerős munkás key. Evvel be lehetett volna egy kisebb országot is népesíteni. Hisz Szerbiának vagy Bulgáriának nincs több munkás embere. Pedig ezt a hivatalos statisztika mondja, melyről Magyarországon mindenki tudja mennyit ér. Ha a valóságot akarnánk megtudni, akkor Brazília, Argentína, Észak-Amerika és Románia hatóságától kellene az adatokat kérnünk.

Hát az édes szülőföld, a tejjel-mézszel folyó Kánaán már nem bírja gyermekeit táplálni?

Dehogy nem!

Magyarországon nem 16 millió, de 30 millió ember is megélhetne.

A baj a szociális és gazdasági állapotok beteges voltában fekszik.

A törpe birtokok rohamosan terjednek. Hisz a földművelési miniszter ur rendeletére nagy gonddal és költséggel kiadott »Magyarország földművelése« című becses millenárius munka szerint 2.486.265 birtok közül 1.444.400 tehát több mint fele az öt k. holdat sem üti meg. A nép valóságos akasztófa humorral nadragszikkának, vagy gyónó-czéduláknak nevezi ezeket a keskeny földszavakat, melyek miatt az egész dülő maholnap nem lesz más mint egymás mellett elhuzódó barázdák tömege. Ilyen törpe gazdaságon barmot sem lehet tartani és így beáll a rabló-gazdálkodás nemzeti veszedelme, mely kizsárolással fenyegeti a magyar földet.

Az 1.602.928 földbirtokos közül majd egy millió minden politikai jognak gyakorlásából ki van zárva. Nem más mint pária, akinek csak három joga van: katonáskodni, fizetni és halgatni.

A rendkívül terhes és méltánytalan állami vármegyei, községi, fogyasztási adókon, százalékokon stb. kívül, még nagyobb súlyjal nehezedik a kisbirtokos osztályra az adósság. A magyar földbirtokon közel 2000 millió forint adósság nyugszik, magára a kis Esztergomme-

gyére közel 2 millió jelzálog teher nehezedik. Hát még a falusi bankárok váltó tárczái mit mesélhetnének?

A paraszt-osztály nem magának dolgozik, fárad, izzad hanem a nemzetközi mozgó tőkének. Ennek sem országa, sem hazája, mégis piros az orcája.*

A szegény nép, mert mindent kicsiben az ötödik kézből vásárol, mert kicsiben és ötöd-rangu alkuszoknak adnak el, mindent drágán vesz és olcsón ad el. A tejfölt és a húst mások szedik le, neki csak a savó és a csontok maradnak.

Nem csoda, ha így a nép a legnyomorultabban táplálkozik, ruházkodik és lakik. Táplálékai száraz kenyéren kívül: burgundi répa megsütve, disznótök megfőzve, bab sóba vízbe kukoriczagörhöny. Húst a legritkábban eszik, de annál jobban fogyasztja a pálinkát. Ruházata a leghitványabb igényeket elégítheti csak ki. Lakása, az már valóban kritikán aluli. Apró alacsony házacskák, sárból összetákoiva, szalmával fedve, kis ablakokkal, melyeket sohasem nyitnak ki, hogy friss, éltető levegőt cseresznek be, mert hisz' akkor kimenne a meleg, amit az erdőn életveszély közt lopott száraz gallyak terjesztenek. Padlós szobát csak egy-két paraszt nábobnál látni a talaj földből van tele bacillusokat. Egy-egy ilyen lyukban sokszor 10-12 személy lakik együtt, ipa, napa, vő, meny, fiak, unokák az erkölcsiség és a közegészség kimondhatatlan kárára. Nem csoda, ha egy-egy epidemia alkalmával hajótörést szenved az orvosok és a hatóságok minden erőlködése és a nyavalya megtölti a temetőt apró sirdombokkal.

Aki ki nem vándorol, azt elviszi a betegség; akit a betegség megkímél, azt a vagyoni tönkretetés fenyegeti és ezzel együtt az erkölcsi elzűllés.

Ezen segíteni kell.

Miután a kis birtokos osztály a nemzet gerinczét képezi, mely a nemzet többi osztályait hordozza és amelyből azok, ha netalán elpusztulnának, könnyen utána képezhetők. azért a kis birtokos osztály fönntartása általános nemzeti érdek képez. Nem osztály-érdek, hanem országos érdek. Épen ezért a kis birtokos osztály bajait orvosolni első sorban az állam törvényhozásának és kormányának kötelessége. De az állam törvényhozásának is ki kell e munkából részét vennie, első sorban pedig épen a társadalom fenyegetett osztályának, a kis birtokos osztálynak.

De a földműves nép az egész világon lassan mozdul, minden újítás iránt bizalmatlansággal van, háladásra, változtatásra nehezen bírható rá, saját állapotát nem ismeri. Azért az intelligens osztálynak kötelessége őt e tekintetben felvilágosítani vezetni és gyámolítani.

Ki kell őt szabadítani az uzsorások kezei közül a hitelszövetkezetek által.

Ki kell őt szabadítani a közvetítő kereskedés nyügei alól a fogyasztási, termelési és eladási szövetkezetek által.

Segíteni kell a megszorult gazdán takarékmagtárak és egyéb hasonló intézmények által. Intenzívebb gazdálkodásra kell őt oktatni, hogy a földben rejlő kincset bővebben kiaknázhassa.

Föl kell benne kelteni az összetartozás érzetét ami minden erőnek forrása, hogy saját osztályának érdekeit hathatósabban tudja megvédelmezni.

■ Egy szóval tömöríteni kell minden téren a kis birtokosokat, hogy a nagy a kicsit, az erős a gyengét el ne nyomhassa.

E célra szolgálnak a gazdakörök.

Igy lehet velük a szövetkezés eszméjét megérteni; így lehet gépek, vetőmagvak stb. közös beszerzése által a gazdálkodást magasabb nívóra emelni; innen indulhat ki sok hasznos eszme és intézmény, mely mind a földművelő nép megmentésére szolgálnak.

Ki ne ismerné a német Bauernvereinek csodálatos működését. Egy Raiffeissen, egy Dassbach, egy Schorlemer Alst báró (a wesfalai parasztkirály sokkal nagyobb jötevévivő lettek egyleteik által a népek, mint a legnagyobb száju szabadsághős.

Egy ily egylet alakítására határoztam el magamat. Tapasztalásból ismerem azou rendkívüli nehézségeket, melyek utamban állanak. Tudatlanság, nem törődés, bizalmatlanság, gyanúsítás, guny és ami a fő: a pénzhány. Egy ily egylet céljaira helyiséget kell bérelni, azt felszerelni, fűtőről, világítóról gondoskodni, lapokat járattatni stb. Eleinte a fentebb említett okoknál fogva oly csekély lesz a tagok száma, hogy még a csekélyebb szükségleteket sem tudjuk fedezni.

Ezért fordulok a magyar keresztény nép nemesszivü barátaihoz; erősítsék ami gyengeségünket, támogassák a mi elhagyatottságunkat. Segítsenek nekünk egy ily egyesületet megalakítani. *Adományait jobb helyre nem adhatnák,* mint oly egyesületek segélyezésére, melyeknek céljuk a keresztény felekaráti szeretet elveinek alapján a földműves nép talpra állítása.

Meg vagyok győződve, hogy esdekléseim meghallgatására fognak találni és kérem adományait akár hozzám,* akár az »Esztergom« kiadóhivatalába kegyeskedjenek küldeni, ahol hírlapilag nyugtáztatni fognak.

Dr. Vargha Dezső
plebános.

Uj takarékpénztár Biharmegyében. Ez évben Diószegen takarékpénztár alakult. Az érdeklődés oly nagy volt, hogy minden részvény jegyzve lett s így már meg is tart-

* Köhidgyarmat, Esztergom-megye.

hatták a választást a következő eredménnyel: elnök lett Ujváry Ödön, alelnök Papp Gusztáv, igazgató Weisz Jakab, pénztárnok Nagy Sándor, könyvelő Fodor Árpád. Rövid idő múlva már megfogja kezdeni működését is.

Lövésár Nagyváradon. Az idei tavaszi katonai lövésár Nagyváradon márczius hó 19-én lesz megtartva.

Az »Érmihályfalvai Takarékpénztár« közgyűlése. Vármegyénk e virágzó takarékpénztára a napokban tartotta VIII-ik közgyűlését.

A tagok teljes számmal jelentek meg s egyhangulag tudomásul vették az igazgatóságának az évi nyereség felosztására vonatkozó tervezetét.

Ezután az új felügyelő bizottságot alakították meg, melynek tagjai lettek: Hartel Károly, Doboz Kálmán, Berghoffer István és Szathmáry Nándor.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Első magyar gazdasági
gépgyár részvény-társulat.

Gőzcséplőink

a tökéletesség legmagasabb fokán
állanak

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Részletes árjegyzékkel és szakbavágó felvilágosításai díjmentesen szolgálunk

Kérjük minden kérdéssel bizalommal hozzánk fordulni, készséggel adunk kimerítő és felvilágosító választ.

Czím:

Első magyar gazdasági gépgyár
részvény-társulat

BUDA PESTEN

Czímre ügyelni tessék.

Van szerencsém a tisztelt olvasóközönségnek tudomására juttatni, miszerint
Nagyváradon, Nagy-Teleky-utcza 433. szám alatt, (Kepes-ház)

a mai kor kívánalmainak teljesen megfelelően berendezett

lakatos-műhelyt

nyitottam, melynek folytán elvállalok minden e szakmába vágó munkák készítését.

Nevezetesen: épületmunkákat, szivattyus kutákat, baleon (erkély), lépcső, kert, sir és másnemű rácsokat az adott rajzok vagy választandó minták szerint a leg-egyszerűbbtől a legdiszesebb és szolid, izléses kivitelben.

Továbbá mindennemű takaré- és asztaltűzhelyeket háztartási célokra, valamint vendéglősök és kávéházak részére. — Ezekon kívül jó minőségű pléhkályhák, füstesövek, tüzelő, hamu- és sütőkemence ajtók, ugyszintén üstházakat, megrendelésre jntányosan készítek.

Javitásokat gyorsan és olcsón teljesítek.

Biztosítva a t. olvasót arról, miszerint a megrendelt munkákat mindenkor a lehető leg-kielégítőbb pontossággal eszközölni s ezáltal a bizalmat kiérdemelni legfőbb törekvésem leendő magamat úgy építő iparostársaim mint a t. közönségnek, ismerőseimnek és barátaimnak jóakaratu pártolásába ajánlva s becses megrendeléseiket remélve és kérve, maradtam

kiváló tisztelettel
Dévald Béla,
lakatos-mester.

52-1-5

Eladó szőlő birtok!

A nagyvárad hegyen a Körös folyó mentén fekvő részen, a városliget közelében az u. n. Görög oldal dűllön mintegy 14. kat.hold első osztályu szőlő birtok föld kellő számu gyümölcs fával beültetve, azon kőből épült ház, ellátva nagy pinczével és szüretelő edényekkel, a ház előtt kitünő vizü kuttal,

örök áron eladó.

Értekezhetni a tulajdonosnál Nagyvárad, Apácza-utcza 388/21 sz. alatt.

Ugyanott egy jó zongora eladó.

Markovits Mór

párti áruházában

N.-Várad, Kert-utca - Korona - kávéházzal szemben az összes raktáron levő esőtömegekből megvett árukat melyek már eddig is 50 százalékkal olcsóbbak voltak mint bárhol

Üzlet átalakítás miatt becsáron alól is bármely árban árusítatnak el.

E ritka kedvező alkalomra a n. érdemű közönség b. figyelmébe ajánlva maradok kiváló tisztelettel

Markovits Mór.

264-14-52

Az általam feltalált

Gummi Matine fűzőt

a m. k. miniszterium szabadalmazta.

Továbbá a n. é. közönség tudomására hozom, miszerint legújabbán fűző-gyárammal kapcsolatosan egy

különleges paplan-gyárat

létesítettem, mely új vállalatommal igyekezni fogok, úgy mint eddig fűző gyártmányaimmal a n. é. közönség nagybecsű megelégedését kiérdemelni, gyors és legutányosabb árak előre biztosítva,

teljes tisztelettel

314-9-10

Rózenzweig Róza.

Gyümölcsfa vadoncok és nemes ojtványok eladása

(Vadoncznál 3-5-10,000 drb. 5-10-15 százalék engedmény!)
A rendkívül gazdag gyökérezetű életős vadoncok erősség szerint egyenlő vastagságukra vannak válogatva, mely vég-telenül nagy előny a rendelőre nézve, ezen felül az árak is mérsékelték, illetve igen alacsonyak.

3-4-5 éves állandó, vagyis termő helyökre kültethető és ott azonnal beajtható vadoncok:

I. minőségű	20 milli m. vastag	100-a 10	forint.
II.	15 milli méter	100-a 5	"
III.	12 milli m.	100-a 2-50	"

Kézbéli nemesítésre alkalmas 2-3 éves vadoncok.

I. minőségű	10 milli	100-a 2	frt 1000-re 18-	forint
II.	7 milli	100-a 1-60	" 1000-re 14-	"
III.	6 m.	100-a 1-20	" 1000-re 11-50	"

Nyári szemzésre alkalmas 1-2 éves vadoncok.

I. minőségű	5	milli m.	100-a 1	frt 1000 9-50	forint
II.	4	milli m.	100-a 0-80	" 1000 7-50	"
III.	3	milli m.	100-a 0-60	" 1000 5-50	"

Vadoncok a következőkből rendelhetők meg: *körte, alma, doucin, paradicsom birs, prunus myrobolona, szent joulten, kökény, sárga barack, mandula, őszibarack, fekete meggy, sajnemgy, (prunusz mahaleb) eper.*
A rendezés fogantatása illetve összeállításánál a fenti (vonallal jelzett) meretek pontosan betartatnak.
Gazdasági célekre alkalmas 4-5 éves (nem ojtott) eperfából igen nagy készlet van. A csemeték drbja 25 kr : 100 drb. ára 20 frt, 1000 drb. ára 170 frt. A gyengébbek aránylag olcsóbbak.
Mindezen vadoncok megrendelhetők

Unghváry Sándor gyümölcsfa-iskolájában Czegléden.

Ugyancsak fenti czeznél kaphatók magas törzsű és torpére nevelt *körte, alma, szilva, őszibarack, kajszin cseresznye, meggy, eper, birs* és *noszpolya csemeték* is a következő ár mellett.

Az 1-2 éves igen szép csemete darabja	15-20	kr.
a 2-3 " " " " " " " "	25	"
a 3-4 " " " " " " " "	30	"
a 4-5 éves legerősebbek darabja	35	"

!!! Tessék árjegyzéket kérni !!!

46-2-3

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller
Liniment. Capsici comp.

Ezen hirreves házi szer ellentáll az idő megpróbáltatásának, mert már több mint 27 év óta megbízható, fajdalomszültető bedörzsölésésként alkalmazatik körszénynél, csuszál, tagszaggatásnál és meghuleséknél és az orvosok által bedörzsölésre is mindig gyakrabban rendeltek. A valódi Horgony-Pain-Expeller, Gyakorta Horgony-Li. iment elnevezés alatt, nem titkos szer, hanem igazi népszerű házi-szer, melynek egy háziartásig sem kellene hiányozni. 40 kr. 70 kr. és 1 frt. üvegekben árban májdnem minden gyógyszertárban készletben van; foraktár: Török József gyógyszerésznél Budapesten. Beviselés alkalmával igen óvatosan legyünk, mert több kisebbberek útazat van forgalomban. Ki nem akar megkárosodni, az minden egyes üveget „Horgony” vedjegy és Richter czegegyzes nélkül mint nem valódit utasítsa vissza. RICHTER F. A. D. és társa, cs. és kir. udvari szállító, RUDOLSTADT.

Székesfehérvár 1879. ezüst érem.

Nagyvárad 1887. arany érem.

MÜLLER KÁROLY

múaranyozó és templomfestő
Főt. Dr. Schlauch Lőrincz bíbornok püspök ur Ö Eminentájának egyházmegyei aranyozója.
BUDAPEST, VII., Kazinczy-utca 3.

A templom aranyozás és templomfestési munkálatokban már negyedszázad óta működöm, ezen téren szerzett képességet a főtisztelendő papságnak kegyes figyelmébe ajánlani bátorodom.

Vállakozom: új oltárok, szószékek és egyéb templomi szerelvények — előmutatott, vagy általam bemutatott rajzok alapján — asztalos, faragás, aranyozás, márványozás illetve színelés és felállítási munkálatokkal, művészi kivitelű oltárképekkel együttesen.

Templomok egyszerű vagy legművésziesebb kivitelű festését szent tárgyú képekkel együttesen. Ré i oltárok stb. szerelvények ujtását. Tervekkel díjtalanul szolgálók. A helyszínre önköltségen vagyok kész meghívás alapján kimenni.

Alázatos tisztelettel
Müller Károly,
43-3-3 aranyozó és templomfestő.

Uj diszes szentsir.

PURGER J. B.

grödeni híres oltárépítő készítménye
5 méter magas
550 czméter széles
550 forintért

Nagyváradról szállitva
ELADÓ.

Bővebb felvilágosítást nyujt a kiadóhivatal.
48-2-8

M e g h i v á s.

A nagyváradai takarékpénztár részvénytársaság

50-ik rendes közgyűlésére,

mely 1897. évi február hó 21-én d. e. 10 órakor saját üzlethelyiségében fog megtartatni.

T á r g y a:

1. Az igazgatóság jelentése az 1896. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő bizottság jelentése az 1896. évi zárszámadások megvizsgálása tárgyában.
3. Ezekkel kapcsolatosan a mérleg megállapítása, valamint a nyereségy felosztása iránti határozat hozatal*.
4. Az alapszabályok 40-ik §-a értelmében kilépő 5 napi biztos helyébe 5 napi biztos választása 3 évi időtartamra.
5. Az igazgatóság előterjesztése a nyugdíjalap állásáról.
6. Az igazgatóság előterjesztése a megállapított tisztii fizetések rendezése tárgyában.
7. Az igazgatóság javaslata az intézet 50 éves fennállásának ünnepélye alkalmból tartandó rendkívüli közgyűlés egybehívása tárgyában.
8. Az alapszabályok 17. §-a értelmében netaláni beadott indítványok tárgyalása.

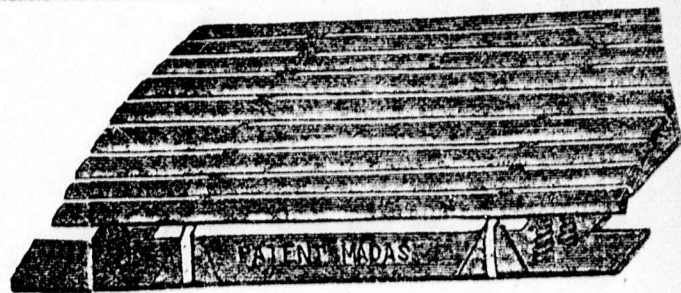
Minden részvényes ki a közgyűlésen részt akar venni, tartozik a közgyűlés megelőzőleg a társaság pénztárába részvényét, melyet egy hó előtt saját nevére iratott, szelvényeivel együtt letenni, hol az őt megillető szavazatszámát előtűntető térítvénynyel láttatik el.

A mérleg eredeti példánya az üzlet helyiségében folyó évi február 11-étől a részvényesek által megtekinthető.

Kelt Nagyváradon, 1897. évi február hó 1-én.

Sal Ferencz,
kir. tanácsos, igazgatósági elnök.

* Figyelmeztetnek a t. részvényesek, hogy az alapszabályok 15-ik §-a értelmében érvényes határozat hozatalára 20 oly részvényesnek kell lenni, kik a részvénytőkének legalább egy harmad részét képviselik. 38 3-3

Az egészségre fontos

a szabadalmazott

egészségi ruganyos

ágy betét.

A berlini és genfi egészségi kiállításon a nagy arany-éremmel lett kitüntetve.

Ezen szalmazsák-pótló ruganyos ágybetét föltűnműl minden ágybetétet, mivel a ruganyosság nemcsak a derék alatt, hanem a test egész hosszába egyaránt működik, így a test egészen egyenesen nyugszik, miáltal a *vérkeringést jótékonyan elősegíti.*

1 drb ára 90 cm szélességig 4 frt 50 kr.
90 cm-101 100 cm-ig . . . 4 frt 80 kr.

Megrendelhető

MADAS LAJOSNÁL

Nagyváradon.

A méret 1 vagy 2 czmrrrel kevesebbre veendő, hosszában és szélességében mint az ágy helmérete.
47-2-12

Nagy kiárusítás!

Tisztelettel hozzuk tudomásra, hogy üzletünkben a legzéltszerűbb cikkek közül **nagy kiárusítást** rendezünk és

mélyen leszállított árakban

árusítunk, főleg a legújabb női felöltők, legújabb téli gallérok, gyermek köpenyek, muffok, női ruhakelme, barketek, téli kendő, férfi és női fehérneműek, kitűnő jó hazai vásznak, asztalneműek, szőnyegek és több száz darab női ruhaszövet maradékot, utóbbiakat

fél árban!

E kedvező bevásárlási alkalomra is kérve becses látogatását, maradtunk

kiváló tisztelettel

SPITZER TESTVÉREK.

Nagyvárad, Zöldfa-utca.

Téli kabátok
6 fttól.

Téli gallérok
10 fttól.

Téli ruhaszövet
25 krtól.

Női posztó
50 krtól.

Angol szövetek
80 krtól.

barketek
22 krtól.

Vég jó vászon
4 frt 50 kr.

Vég jó Siffon
4 frt 20 kr.

Egy posztó kendő
2 frt.

Selyem fejkendő
80 kr.

— A legolesőbb alkalmi vételi áruház. —

Márkus József

252-17-52

ÁRUHAZA

Nagyvárad, Zöldfa-utcza elején (Kohn Emánuel-féle ház).

Női és leány felöltő terme

Gallérok . . . 1 frt 50 krtól.
Kabátok . . . 4 frt 50 krtól.
Gallér, elegáns Plüsch . .
8 frt 50 krtól.
Gyermek-köpeny 3 frt 50 krtól.
Plüsch kabátok . . 9 frttól.
Fél Raadok félárban.
Kész blousok . 1 frt 80 krtól.
Gyapju alszoknyák . . .
1 frt 50 krtól.

A legujabb Thiebet gallér,
plüsch béléssel . . 16 frttól.
Model kabátok . . 10 frttól.
Valódi szörme gallérok . .
8 frttól.
A legujabb karakul gallérok,
plüssel kibéelve . . 9 frttól.
Női karmantyúk és sapkák
félárban.

Női ruhakelme és fehérnemű osztály

Egy szép angol ruhára 1.50
Egy téli gyapju kelme ruhára
2 frt 75 kr.
Tiszta gyapju Kasan méterje
52 kr.
120 ctm. angol kelme mtr.
65 kr.
Legujabb mintázott francia
kelme mtr. . . . 68 kr.
Szurah selyem minden szín-
ben mtr. . . . 78 kr.

Fekete mintázott divat-sely-
mek 1 frttól.
Egújabb szicíliai selyem,
alkalmi ruhákra . 90 krtól.
Tiszta gyapju sötisch kel-
mek 52 kr.

1 vég szépasségi vászon 3.80
1 vég rumburgi I. rendű 5.50
1 vég Schroll Chiffon . . 4.80
Csodálatos jó minőségű 2 sze-
mélyes selyem paplan . 6.35
1 madracz 5 frt.
Futószőnyegek méterje 15 kr.
Kitűnő mosó barchetek 20 kr.

Teljes menyasszonyi kelengyék 100 frttól 2000 frtig.

Szabó-kellékek osztálya.

Legjobb minőségű harangszövet . 15 kr.
Foulard szatin 13 kr.
Atlas szatin (minden színben) . . 25 kr.
Moarc harangbélés 18 kr.
Lószőr kelme 27 kr.
Vasszalu szövet aljbélésnek egész uj 16 kr.

Férfi-divat osztály.

Egy finom Creton ing 2 gallérral . . 1.40
Egy elegáns hálóing díszszel . . . 1.40
1 finom Chiffon ing 1.20-tól.
1 egész finom ing 1.50
1 jó minőségű redős ing 1.25
1 kitűnő minőségű lábravaló 1.20
3 pár fegyházban kötött harisnya 90 kr.
Zsebkendőkben különlegességek

Női ruhák mérték után kitűnő szabás, elegáns kivitel 20 forinttól.

Mindennemű ruhadiszek, rövidárak a legolesőbb árban.

— Férfi nyakkendőkben dús választék. —

— Vidéki rendelések kivételes figyelemmel. —

Ruhakelme minták bérmentve.

Mérték szerinti ruhák 24 óra alatt.

Szövet- és csipke függönyök.

Asztalmenüek.